

<p>संघीयता, लोकतन्त्र, गणतन्त्र, समानुपातिक प्रतिनिधित्व, धर्मनिरपेक्षता, जातीय सद्भाव र व्यवसायिकताका लागि</p>	<p>गृहर्देश साप्ताहिक</p> <p>सुम्निमा</p> <p>THE SUMNIMA NATIONAL WEEKLY</p>
<p>वर्ष : 30, अंक: 03, साउन 22 सोमबार, 2080 (07 Aug., Monday 2023), यले संवत् : 5083, बुद्ध संवत्: 2567, नेपाल संवत्: 1143 मूल्य र. 10.00</p>	

सन्दर्भ: २९औं विश्व आदिवासी दिवस नेपालमा पनि विशेष उत्सव र हर्षका साथ मनाइदै

एसहाङ चाँतिल्ङ

काठमाडौँ - संयुक्त राष्ट्र संघले सन १९९४ अगष्ट ९ लाई विश्व आदिवासी दिवसको रुपमा मनाउने घोषणा गरेपछि शुरु भएको दिवस पर्सि ९ अगष्ट २०२३ अर्थात २४ साउन,२०८० को दिन संसारका लाखौंलाख आदिवासीहरूले भव्य र हपील्लाशका साथ २९औं अन्तर्राष्ट्रिय आदिवासी दिवस मनाउदैछन् । उनीहरूले आफ्नो पहिचान भल्कने सांस्कृतिक वेपभाषा, भाषा, लिपि, भाँकी, न्याली सहित परम्परागत रीतिरिवाज, रहनसहन, खानपान जस्ता विविध पक्षको प्रदर्शनी गर्दै विशेष उत्सव स्वरुप धूमधामका साथ मनाउने गर्दछन् । सोही सन्दर्भमा संयुक्त राष्ट्रसंघले यो वर्षका लागि तय गरेको मूल नारा “आत्मानिर्णयका लागि परिवर्तनका सम्बाहक आदिवासी युवा” भन्ने रहेको छ । यहीं मूल नारालाई आत्मसात गर्दै नेपालका आदिवासी जनजाति समुदाय सम्बद्ध संघसंस्थाहरूले एकसाता

लामो कार्यक्रम तय गरी सो दिवस मनाइरहेका छन । यस क्रममा

राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति महासंघ नेपाल, आदिवासी किरात महासंघ

माओवादीले “जनतासँग पार्टी” अभियान संचालन गर्ने

काठमाडौँ - सत्ता घटक नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी माओवादी केन्द्रको चौथो केन्द्रीय कार्यसमितिको पूर्ण बैठक गत बुधवार शुरु भई हिजो सम्पन्न भएको छ । केन्द्रको केन्द्रीय समिति बैठकले पाटीका सवे तहका कमिटीहरु निर्वाचन प्रणाली मार्फत चयन गर्ने निर्णय गरेको छ । अहिलसम्म नेकपा माओवादी

केन्द्रले टिके प्रथाबाट कमिटीहरु चयन गर्दै आएको थियो । पाँच दिनसम्म चलेको केन्द्रीय बैठकले पार्टी र जनसंगठनका सबै कमिटीहरु अबोपरान्त निर्वाचन मार्फत गठन गर्ने निर्णय भएको थाहा भएको छ । माओवादी केन्द्रले आउँदो भदौदेखि ३ महिना पाटीले “जनतासँग पार्टी”

बाँकी अन्तिम पातोमा

सहकारी पीडितलाई सरकारले रकम उपलब्ध गराउने

काठमाडौँ - सहकारी सम्बन्धी समस्या समाधान गर्न लामो समयदेखि निष्कृय रहेका कार्यविधि तथा ऐनहरु कायान्वयनमा ल्याउने भूमि व्यवस्था, सहकारी तथा गरिबी निवारणमन्त्री रञ्जिता श्रेष्ठ चौधरीले बताएकी छन । सहकारी ऐन २०७४ र नियमावली २०७५ मा व्यवस्था भए पनि निष्कृय बन्दै आएको विभिन्न ऐन तथा कार्यविधिहरु तत्काल कार्यान्वयनमा ल्याउन मन्त्री श्रेष्ठ चौधरीले निर्देशन दिएकी छन ।

मन्त्री चौधरीको निर्देशनसँगै कर्जा सूचना केन्द्र, वचत सुरक्षण

कोष, असुली न्यायधीकरण, सहकारी समस्या समाधान सुभाव कार्यदल, उच्चस्तरीय प्राविधिक समिति, क्रेडिट युनियन याक्ट (सियूए)लगायत कार्यविधि कार्यान्वयन गरिने भएको पनि बताइएको छ । त्यसरी कार्यान्वयनमा आउने कार्यविधिहरु मध्ये समस्यामा परेका सहकारी पीडितहरूलाई वचत सुरक्षण कोषले तत्काल राहत दिने पनि मन्त्री चौधरीले बताएकी छन । ‘ वचत सुरक्षण कोष भनेको यदि कुनै वचतकर्ताको रकम सहकारीमा डुवेको

बाँकी अन्तिम पातोमा

नेकपा एसको महाधिवेशन माघमा हुने

काठमाडौँ - नेकपा एकीकृत समाजवादीको दशौं महाधिवेशन आगामी माघ महिनामा हुने भएको छ । हिजो आइतवार बसेको स्थायी कमिटी बैठकले माघमा महाधिवेशन गर्ने निर्णय गरेको हो । पार्टी प्रवक्ता जगन्नाथ खतिवडाका अनुसार महाधिवेशन सम्बन्धी अन्य निर्णय भदौ पहिलो साता बस्ने केन्द्रीय कमिटी बैठकले गर्ने बताउदै अब नेकपा एसको सबै शाक्ति महाधिवेशनमा लगाउने बताएका छन । बैठकमा अध्यक्ष माधव नेपालले समापन मन्तव्य दिँदै एमालेबाट विद्रोह गरेको औचित्य पुष्टि भएको बताएका थिए । पार्टी अध्यक्ष नेपालले विचार र व्यवहारमा नेकपा एस

विमानस्थल भन्सारद्वारा सूचना जारी

काठमाडौँ - यहीं साउनको पहिलो सातारम्भमा अवैध रुपमा भित्रिएको करिब एक क्वीन्टल सुन जाँचपास गरेको विभुवन भन्सार कार्यालयले भरखरै एक सूचना सार्वजनिक गरेको छ । त्यसरी विमानस्थल भन्सार कार्यालयले सार्वजनिक गरेको सो सूचना अनुसार के-कस्ता यात्रुले कति सुन ल्याउन पाउने र नपाउने भन्दै सूचना जारी गरेको हो । भन्सार कार्यालयका अनुसार विदेशबाट नेपाल फर्कने यात्रु मध्ये महिलाको हकमा ५० ग्रामसम्मको सुनमा भन्सार तिर्नु पर्दैन भने पुरुषको हकमा २५

ग्रामसम्मको भन्सार नलाग्ने जनाएको छ । यस क्रममा एक जना व्यक्तिले थप २०० ग्रामसम्म भन्सार तिरेर सुन ल्याउन पाउने भनिएको छ । त्यस्तै यात्रुले गहनाको आकार मात्र दिएर बनाइएका बेरुवा औठी, वाला, सिक्रीजस्ता रसायन प्रयोग नभएका गहनाको मान्यता नहुने भन्सार कार्यालयले स्पष्ट पारेको छ । त्यस्तै मोवाइलको हकमा आफूले प्रयोग गरिरहेको ल्याउँदा भन्सार लाग्दैन भने श्रम स्वीकृति लिएर लगातार ६ महिनाभन्दा बढी काम गरेका यात्रुले

बाँकी अन्तिम पातोमा

“अन्तरजातीय विवाह र तीन चुलाको महत्व” बारे छलफल

चन्द्र माटेज आन्खज काठमाडौँ - संघीय राजधानी काठमाडौँ उपत्यकाको जोरपाटी अत्तरखेलस्थित एक क्याफेको सभाहलमा किरात राई प्रज्ञा प्रतिष्ठान हङकङको आयोजनामा किराया हङकङको मुखपत्र “यलम्बरू अंक २१ अन्तर्गत अन्तरजातीय विवाह र चूल्हा प्रचलन सम्बन्धी

छलफल अस्ति वृहत रुपमा सम्पन्न भएको छ । हङकङ प्रज्ञा प्रतिष्ठानका सचिव वसन्त विपिन राईको अध्यक्षतामा सम्पन्न भेटघाट तथा छलफल कार्यक्रममा साहित्यिक श्रष्टा, लेखक र बुद्धिजीवीहरूको उल्लेख्य उपस्थिति रहेको थियो ।

बाँकी अन्तिम पातोमा

डेंगु नियन्त्रणका लागि धरानका विद्यालय बन्द

काठमाडौँ - सुन्दर नगरी धरान उपमहानगरपालिकामा डेङ्गु भाइरस नियन्त्रणका लागि गत सातादेखि पालिकाभित्रका सबै शैक्षिक संस्थाको पठनपाठन बन्द गरिएको छ । गत साता बसेको कार्यपालिका बैठकबाट सो निर्णय गरिएको हो । धरान नगर भित्रका सबै विद्यालयमा पठनपाठन बन्द गरी डेङ्गु नियन्त्रण अभियान चलाउन उक्त निर्णय गरेको धरान उपमहानगरपालिकाका प्रमुख हर्कराज साम्पाङले जानकारी गराए । विदाको बेला विद्यालयका शिक्षक, विद्याथीलाई डेङ्गु नियन्त्रण अभियानमा प्रत्यक्ष सहभागी हुन उपमहानगरले आह्वान गरेको छ । उपमहानगरपालिका बैठकले

मिस नेवाः नेपाल आयोजना हुने

काठमाडौँ - हरेक वर्ष भैँ यो वर्ष पनि नेप्पिज फेसन होमले नेवार समुदायका युवतीहरु बिचको सबैभन्दा ठूलो सौन्दर्य प्रतियोगिता मिस नेवाः नेपाल आयोजना हुने भएको छ । आयोजकका अनुसार आउदो ५ भदौमा संघीय राजधानी काठमाडौँको कमलादीस्थित नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानमा नेपाल टेलिकमको मुख्य प्रायोजनमा हुने यस वर्षको मिस नेवाः नेपाल ११४३ अन्तर्गतको ट्यालेन्ट राउन्ड अस्ति दिउँसो सम्पन्न भएको छ । मिस ट्यालेन्ट उपउपाधिका लागि भएको ट्यालेन्ट राउन्डको चन्द्रागिरी नगरपालिकाका प्रमुख घनश्याम गिरीले पानसमा दीप प्रज्वलन गरेर शुभारम्भ गरे

बाँकी अन्तिम पातोमा

<p>हाम्रा ग्राहक, पाठक, शुभेच्छुक लगायतका महानुभावहरु आफ्नो गाउँ-घर, समुदाय, समाज, जिल्ला, प्रदेशका साथै राष्ट्रमै हुने गरेका कुनै पनि किसिमको आपराधिक अनि भ्रष्टाचारजन्य गतिविधि आर्थिक अनियमितता ढिलासुस्ती, कालाबजारी, महँगी जस्ता विकृतिको समूल अन्त्यका लागि यस सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक सदैव सहयोगको अपेक्षा गर्दछ । यसैगरी आफ्नो व्यापार, व्यवसाय प्रवर्द्धनार्थ विज्ञापन दिई लाभ उठाउनुहोस् ।</p> <p>- व्यवस्थापक</p>	
--	--

“हनिट्रयाप धन्दा” चलाउने ४ पक्राउ

ललितपुर - नेपाल प्रहरीले युवतीलाई प्रयोग गरी ‘हनिट्रयाप धन्दा’ चलाएको आरोपमा चारजनालाई अस्ति पक्राउ गरेको छ। उनीहरु विरूद्ध दुईजनाले जाहेरी दिएअनुसार ३ जना युवक र एकजना युवतीलाई पक्राउ गरिएको जिल्ला प्रहरी परिसर ललितपुरले जानकारी दिएको छ । त्यसरी पक्राउ पर्नेमा भापा घर भएकी २४ वर्षीया अनिता भनिने सीया मगर, सिन्धुपाल्चोक घर भएका २९ वर्षीय दिपक पराजुली, २७ वर्षीय विमल सुवेदी र २४ वर्षीय सरोज तिमल्सेना छन् । वानेश्वर काठमाडौँमा बस्दै आएकी अनिता मगरले सामाजिक सञ्जाल फेसबुक

मार्फत फ्रेन्ड रिक्वेस्ट पठाई कुरा गरी पुरुषहरूलाई प्रभावमा पार्ने गरेकी थिइन् । पुरुषलाई ‘रिलेसनमा बस्ने कुरा गरेर भेट्न बोलाएपछि उनले केटाहरु बोलाएर पैसाको ‘बार्गेनिङ गर्ने गरेको प्रहरीको अनुसन्धानबाट बुझिन आएको छ । ती चारैजना आरोपितहरूलाई ३ लाख रकम बार्गेनिङ गरिरहेको अवस्थामा बालकुमारीस्थित बर्गर हाउसबाट प्रहरीले पक्राउ गरिएको बुझिएको छ । अनिताले पीडितहरूलाई होटलमा बोलाउने र सामान्य कुरा गरेर बाहिर निस्केपछि केटाहरूले फोन

बाँकी अन्तिम पातोमा

जर्नेलहरूको काज फिर्तासँगै जिम्मेवारी हेरफेर

काठमाडौँ - सरकारले नेपाली सेनाका जर्नेलहरूको सरुवा, काज फिर्ता तथा जिम्मेवारी हेरफेर गरेको छ । सैनिक स्रोतका अनुसार उत्तर पश्चिम पृतना हेडक्वार्टरका उपरथी हिरालाल जोशीलाई राष्ट्रिय सुरक्षा परिषदको सचिवालयमा खटाइएको छ भने, निरीक्षणाधिकृत विभागका उपरथी योगराज शर्मालाई निमित्त विभागीय प्रमुख र प्रबन्धरथी विभागकोसमेत कार्य गर्न जिम्मेवारी दिइएको छ । त्यस्तै

उपरथी सागरबहादुर थापालाई उपत्यका पृतना हेडक्वार्टरमा रहेर कार्यरथी विभागको अतिरिक्त जिम्मेवारीबाट काज फिर्ता गरिएको छ । यसैगरी उपरथी कृष्णदेव भट्टलाई प्रबन्धरथी विभागबाट उत्तर पश्चिम पृतना हेडक्वार्टरमा निमित्त पृतनापतिको जिम्मा दिइएको छ भने, सहायक रथी गणेशकुमार श्रेष्ठलाई वीरेन्द्र अस्पतालबाट कार्यरथी विभागको निमित्त कार्यरथी बनाइएको

बाँकी अन्तिम पातोमा

ललिता निवास प्रकरण चाडै

अनुसन्धान सक्न सवीच्चको आदेश

काठमाडौँ - सवीच्च अदालतले ललिता निवासको जग्गा हिनामिना प्रकरणमा तत्कालीन मन्त्रिपरिषदको निर्णय माथि समेत अनुसन्धान गर्न आदेश दिएपछि पूर्व प्रधानमन्त्रीहरु माधवकुमार नेपाल र डा. बाबुराम भट्टराई माथि पनि अनुसन्धान गर्न वाटो खुलेको छ । सवीच्च अदालतले ललिता निवास प्रकरणमा सरकारको जग्गा व्यक्तिको नाममा ल्याउने प्रक्रियामा संलग्न

प्रधानमन्त्रीसम्मलाई अनुसन्धानको दायरामा ल्याउन आदेश गरेको हो । निर्णय गर्ने वा निर्णय प्रक्रियामा सहभागी हुनेहरूलाई अनुसन्धानको दायरामा नल्याई अह्राए खटाएको काम गर्ने स्तरका कर्मचारी एवं सम्पत्ति लगानी गरी जग्गा खरिद गर्नेलाई मात्र अनुसन्धान केन्द्रित भएकाले यसले समग्र न्याय प्रणालीप्रतिको आमविश्वासलाई

बाँकी अन्तिम पातोमा

बौद्ध परम्परा र दर्शन सम्बन्धी गोष्ठी समापन

काठमाडौँ - बौद्ध जागरण केन्द्रको आयोजनामा हिमाली बौद्ध परम्परा तथा बौद्ध दर्शन सम्बन्धी तीन दिने कार्यशाला गोष्ठी तीन दिन समापन भएको छ । तीन दिन कार्यशाला गोष्ठी बौद्ध तिनचुलेस्थित नाम्गेल ज्याङछ्युव छ्थोलिङ गुम्बामा सम्पन्न भएको हो । उक्त कार्यशाला गोष्ठी गत १२, १३ र १४ साउनमा सञ्चालन भएको थियो । कार्यशाला गोष्ठीको उद्घाटन परमपूज्य ४२ औं शाक्य गोड्मा रत्नबज्र रिन्पोछेको बाहुलीबाट भएको

थियो । गोष्ठीको विशेष अतिथिमा बौद्ध दर्शन, प्रवर्द्धन तथा गुम्बा विकास समितिका अध्यक्ष गोसे थुप्तेन जिगडोल थिए ।

सो कार्यशाला गोष्ठीको पहिलो दिन तीन वटा कार्यपत्र प्रस्तुत भएको थियो । जसमा खेम्पो डिमा सिङगोले चार चित्त निवृत्ति, आचार्य थुप्तेन देलेक तामाङले भवचक्र, र आचार्य नुर्वु शेर्पाले बौद्ध शिक्षा सम्बन्धी कार्यपत्र प्रस्तुत गरेका थिए ।

त्यसैगरी कार्यक्रमको दोस्रो

बाँकी अन्तिम पातोमा

खाद्यान्नमा अचकाली मूल्य वृद्धि नियन्त्रण गर्ने निकाय मौन ?

सुविदमा रानोहौँछा मुलुक कृषि प्रधान देश भएपनि कृषिजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर हुन सकेको छैन । जसले गर्दा अर्वाँको खाद्य सामग्री आयात गर्नु परेको तथ्य सालिन्दा सार्वजनिक हुने गरेको छ । त्यस्ता खाद्य सामग्री मध्ये पनि आमनेपालीको निमित्त आवश्यक पर्ने खाद्यान्न चामल प्रमुख रहेको छ । त्यही चामल नेपालले वर्षेनी करोडौँ किलो आयात गर्ने गरेको तथ्यांक छ । यस तथ्यांकले नेपाल कृषि प्रधान देश होइन कि भन्ने प्रश्न चिन्हसमेत खडा

भएको अवस्था छ । जबकि नेपालको तराई भेग जहाँ धानवाली उत्पादन हुने प्रमुख स्थान हो । तर तराई-मधेशका कतिपय ठाउँमा सिचाईको अभाव छ । यसले धानवाली उत्पादन हुन सक्ने स्थिति

मत-मतान्तर

न्यून रहेको बताइन्छ । जहाँ सिचाईका लागि आकाशे पानीको भर पर्नु पर्ने अवस्था छ । त्यसले समयमै खेती गर्न सम्भव छैन । उता सिचाई कै सुविधा भएको ठाउँहरूमा पनि सुव्यस्थित सिंचाइको प्रबन्ध

नहुँदा धान जस्ता अन्य नगदेवाली उत्पादनमा कभी हुने गरेको किसानहरूको गुनासो छ । त्यस्ता गुनासो र समस्या समाधानका लागि स्थानीय तह, प्रदेश सरकार र केन्द्रीय सरकारसमेतको सकारात्मक अनि प्रभावकारी कदम पाइन्न । त्यसले गर्दा कृषि उत्पादन वृद्धि होइन फन खस्कदो अवस्थामा पुगेको हो । फलस्वरुप स्वदेशी उत्पादन कमीले गर्दा खाद्य सामग्री अन्य मुलुकबाट आयात गर्न बाध्य हुनु परेको स्थिति छ । विदेशबाट

बाँकी दोस्रो पातोमा

शिखर्पाका गणेशबहादुर नगरकोटीलाई लकस नेपाल बर्ष ब्यक्तित्व २०८० सम्मान प्रदान

लकस नेपालले आफ्नो १३ औं स्थापना दिवस (श्रावण १७) को अवसरमा गोदावरी नगरपालिका वडा ६ लामीडाँडाका गणेशबहादुर नगरकोटीलाई “लकस नेपाल वर्ष ब्यक्तित्व २०८० सम्मान” प्रदान गरेको छ । लकस नेपालको सहजीकरणमा १४ हजार लिटरको पानी शुद्धिकरण ट्याङ्की निर्माण तथा निरन्तर व्यवस्थापनमा सक्रिय रहेका नगरकोटीलाई शनिवार आयोजित स्थापना दिवस समारोहमा उक्त सम्मान प्रदान गरिएको हो ।

४ कक्षासम्म मात्र अध्ययन गर्न पाएका, मजदुरी पेशा गर्दै आउनु भएका नगरकोटीले समुदायलाई नेतृत्व प्रदान गरी सम्पन्न गर्नुभएको कार्यले ८५ घरपरिवारलाई घरघर शुद्ध पानी पुऱ्याउने कार्य भएको छ । ५३ वर्षीय लामीडाँडा काफलडाँडा खानेपानी तथा सरसफाई उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष नगरकोटीले आफ्नो नेतृत्वमा थप ६० हजार लिटरको पानी ट्याङ्की निर्माण गरी निरन्तर संचालन एवं व्यवस्थापन गरिरहनु

भएको छ ।

नगरकोटीलाई सम्मान गर्नुहुँदै कार्यक्रमका प्रमुख अतिथि प्रदेशमन्त्री रामकृष्ण चित्रकारले “लकस नेपालको सोच एवं काम गर्ने शैली फरक भएको उल्लेख गर्नुहुँदै थप सशक्त अभियानमा प्रदेश सरकारको साथ रहने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा ललितपुर महर्जनले भक्तपुर जिल्लाकै हाराहारी क्षेत्रफल रहेको गोदावरी नगरपालिकाभित्र मात्र एउटा स्थानीय तहले प्राप्त गर्ने बजेट प्राप्त गर्ने भएकाले योजनाअनुरूप कार्यसम्पादन चुनौतीपूर्ण बनेको उल्लेख गर्नुभयो । लकस नेपाल एवं यस्तै अन्य संस्थाले अन्य पिछडिएका समुदायकेन्द्रीत कार्यक्रमहरु थप गर्नुपर्ने तथा यसका लागि गोदावरी नगरपालिका सहकार्य गर्न तत्पर रहेको उहाँको भनाइ थियो ।

कार्यक्रममा ललितपुर महानगरपालिकाका

उपप्रमुख मञ्जली शाक्य बज्राचार्य, बागमती गा.पा. अध्यक्ष वीर बहादुर लोप्चन, लोप्चन, ललितपुर महानगरपालिका ११ वडा अध्यक्ष अरोजकुमार खड्गी, ललितपुर महानगरपालिका २२ वडा अध्यक्ष सागर तुलाधर तथा संस्थाका सल्लाहकार डा. शिलेन्द्र शाक्य, शाक्य सुरेन तथा कानूनी सल्लाहकार किरण शाक्यको समेत उपस्थिति रहेको थियो ।

लकस नेपालका कार्यवाहक अध्यक्ष सुरजवीर बज्राचार्यको अध्यक्षतामा भएको हो । कार्यक्रममा निवर्तमान कार्यसमिति, कर्मचारी, समुदायको नेतृत्वमा उदाहरणीय योगदान गर्नुहुने रामबहादुर के.सी., धनकुमार नगरकोटी, प्रकाश नगरकोटी, ससिता नगरकोटी, सरस्वती नगरकोटीलाई सम्मान गरि नुका साथै लकस नेपाल गानका गायक, संगीतकार एवं रचनाकार सुरजवीर, संगीत संयोजक भूपेन्द्र बज्राचार्य, दिक्षान्त भइसकेका कार्यक्षेत्रको योगदान गर्ने संस्थाहरुलाई

सम्मान गरिएको थियो भने स्थानीय उत्पादनहरु प्रदर्शनी तथा विक्री स्टाल समेत राखिएको थियो ।

लकस नेपालको सहजीकरणमा अहिले बागमती गाउँपालिका वडा ३ स्थित भट्टेडाँडाको सातकन्या सामुदायिक कृषक समुहको अगुवाईमा मास्क उत्पादन, जडिवुटी खेती, पशुपालनका लागि घाँस उत्पादन तथा गोदावरी नगरपालिका वडा ४ वडिखेलमा ठूलो खेला आमा समुहको अगुवाईमा मास्क उत्पादन, सावुन उत्पादन, जुडिवुटि खेती कार्यक्रम सम्पन्न भएको छ भने हालैमात्र ललितपुर महानगरपालिका वडा २२ फर्सिडोल, गोदावरी नगरपालिका वडा ४ मासडाँडा, गोदावरी नगरपालिका -६ लप्सेमा संस्थाको कार्य स्थल विस्तार गरी कार्य योजना अनुरूप कार्यक्रमहरु आरम्भ गरिएको छ ।

लकस नेपालले आफ्नो १३ औं स्थापना दिवसको अवसरमा गत बुधवार लकस नेपाल गान, वेभसाइट सार्वजनिक गर्नुका साथै लकस नेपाल वर्ष ब्यक्तित्व २०८० सम्मान घोषणा गरेको थियो ।

लकस नेपालले आउटरिच इन्टरनेशनलसँगको सम्झौतामा कृषिमा बेर्ना उत्पादन, तरकारी खेती, पशुपालन, जडिवुटी खेती, गोलभेडा टनेल खेती, घाँस उत्पादन, वचत तथा ऋण मार्फत जीवनस्तर उकास्ने, पानी शुद्धिकरण ट्यांकी निर्माण लगायतका कार्यमा सहकार्य गर्दै आएको छ ।

खाद्यान्न.....

आयात गरिने विभिन्न खाद्य सामग्रीहरुमा मुख्यगरी चामल भएकोले आउँदो वर्षमा चामलको माग अझै बढी हुने आकलन गर्न सकिन्छ । तर त्यो मागलाई मध्यनजर राख्दै वा नेपालमा कम उत्पादन हुन सक्ने सम्भावनालाई अनुमान गर्दै इण्डियाले आफ्नो मुलुकमा वर्षा कम भएको कारण देखाउँदै अहिलेदेखि नै विदेश निर्यात हुने चामल जस्तो खाद्य सामग्रीमा रोक लगाएको छ । जसले सबैभन्दा पहिला नेपाल मै असर पुग्न थालेको अनुमान गरिँदछ । देशमा उत्पन्न यस्तो खालको

अवस्थाले यता केही दिनदेखि व्यापारीहरुले अचकाली रुपमा चामलको दरभाउ बढाउँदै विक्री गरिरहेको छन । त्यसको नियन्त्रण र रोकथाम गर्ने पक्षमा सरकार र सम्बन्धित निकाय प्राय मौन जस्तै रहेको छ ! उता उपभोक्ता संरक्षण मञ्च, संघ लगायतको गैर सरकारी संस्थाहरुसमेत चुपचाप रहनुले चामल खरिद गर्ने सर्वसाधारण उपभोक्ता नागरिक मूल्य बृद्धिको चेपुवामा परेका छन् । यसरी आमनागरिक अचकाली मूल्य बृद्धिको चापमा परेपनि सम्बद्ध निकाय चुपचाप बस्नुलाई रहस्यमय मानिएको छ । यसतर्फ सरकारको ध्यान जानु अति आवश्यक छ ।

तामाङ समुदायबाट मन्त्री भएका तीन जना मन्त्रीहरु सम्मानित

काठमाडौँ - बागमती प्रदेशमा तामाङ समुदायबाट मन्त्री भएका तीन जना मन्त्रीहरुलाई नेपाल तामाङ कलाकार संघले सम्मान गरेको छ । तामाङ समुदायको पहिलो गायक /लोक सम्राट चन्द्रकुमार मोक्तानको प्रमुख अतिथ्यमा तामाङ समुदायबाट बागमती प्रदेश सरकारमा सहभागी माननीय खानेपानी, उर्जा तथा सिंचाइ मन्त्री तीर्थ बहादुर लामा, आर्थिक मामिला तथा योजना मन्त्री बहादुर सिंह लामा, सामाजिक विकास मन्त्री कुमारी मोक्तानलाई सम्मान गर्नुका साथै सगरमाथा आरोही पेमा टासी तामाङलाई पनि सम्मान गरिएको थियो । उक्त सम्मान कार्यक्रममा मन्त्र्य दिने भगवती पाण्डेको अभिव्यक्तिले तामाङ समुदायको आत्मा सम्मानमा ठेस पुगेकाले पाण्डेले ठुलो क्षती ब्यहोर्नु पर्ने र तामाङ समुदायको

आफ्नै भाषा, धर्म , संस्कार संस्कृति छ, तामाङ समुदायको संस्कार माथी हमला गर्नेलाई तुरुन्तै कार्वाही गर्न सरकार समक्ष माग गरिएको छ । कार्यक्रममा नेपाल तामाङ धेदुङ्गा संघीय अध्यक्ष मोहन गोले, अन्तर्राष्ट्रिय तामाङ परिषदका महामासचिव टासी लामा, तामाङ चलचित्र संघका अध्यक्ष आस्मान वाईवा, वाईवा समाजका अध्यक्ष विरेन्द्र तामाङ वाईवा, म्हेन्दो माया कलाकार संघका अध्यक्ष राम गोम्जा, तामाङ कलाकार संघका वरिष्ठ सल्लाहकार प्रदिप बोम्जन, रोज मोक्तान , प्रेम लोप्चन लगायतका अतिथिहरुको उपस्थिति रहेको थियो। नेपाल तामाङ कलाकार संघका अध्यक्ष विश्व दोङ्गे सभापतित्वमा सम्पन्न कार्यक्रम रोशन फ्युवाले संचालन गरिएको थियो ।

अर्थतन्त्र

हाइलाइफ उपहार विजेताहरु घोषणा

रुपन्देही - लुम्बिनी प्रदेशस्थित रुपन्देही जिल्लाबाट आफ्नो व्यावसायिक यात्रा शुरु गरेको हाइलाइफ समूहले यता केही वर्षदेखि काठमाडौँमा कपीरेट कार्यालय खोली बजार विस्तारमा केन्द्रित रहदै आएको छ । यो समूहले हाइलाइफ ब्राण्डका चिउरा, कर्तफ्लेक्स, ओट्स, चिया सिड्स, सोयाबिन, ग्रीन टी जस्ता उत्पादन बजारमा ल्याउनका साथै एक महिना अधिवाट चिजवल लगायतका स्न्याक्सहरु पनि ल्याएको छ । त्यस्तै कम्पनीले आफ्ना उत्पादन विदेशका विभिन्न देशमा पनि विक्री वितरण गर्ने गरेको जनाएको छ ।

हाइलाइफ एग्रो एण्ड फूड इन्डिष्ट्रिज लिमिटेडको उत्पादन कुरुम कुरुम चिउराको खरिदमा धेरै रिटेलर (खुद्रा) व्यवसायीहरुले उपहार जितेका छन । यस कम्पनीले हाइलाइफ चिउरा विक्री वितरण गर्दै आएका खुद्रा व्यवसायीलाई लक्षित गरी उपहार योजना सार्वजनिक गरेको थियो । जस अनुसार शनिवार काठमाडौँमा आयोजित लक्की डू कार्यक्रमबाट सो उपहारका विजेताहरु छनोट भएका छन । हाइलाइफ चिउरा खरिदबाट २ जना खुद्रा व्यवसायीले पल्सर १५० सिरीको वाइक उपहार हात पारेका छन । वाइक विजेताहरुमा लक्की नम्बर २१९९९२ र १४०७३८ छन भने, २ जनाले स्कुटर उपहार हात पारेका छन । यसरी स्कुटर जित्नेहरुमा कुपन नं २६५१८५ र २१०३३४ का व्यवसायी छन । त्यस्तै तेस्रो भाग्यशाली विजेतामा कुपन नं १५१२२५ र २६७५३३ वाहकले एलजी एसी उपहार जितेका छन । चौथो उपहार जित्ने कुपन नं. १७३३८१ र १०४०८८ काले २५३ लिटरको सामसुड फ्रिज उपहार जित्न सफल बनेका छन । त्यसैगरी हाइलाइफ चिउरा खरिदमा भाग्यमानी बनेर ३ जनाले लेनेभो ल्यापटप उपहार जितेका छन । जसमा कुपन नं १४६३१५, १२४२४४ र १०५२१४ छन भने सान्त्वना पुरस्कार जित्ने कुपन नं. ११५३७८, १२७२४०, १८२७६२, १५८३९४, १०५११६, १४७९३८, १०९८४८, १६३५९७, २६९७७१ र १२७८८९ काले एक कार्टून चिउरा उपहार प्राप्त गरेका छन । यस अवसरमा कम्पनीका अध्यक्ष अम्बिकाप्रसाद पौडेल, सञ्चालक पंकज ज्ञवाली, कम्पनीका कर्मचारी र पत्रकारहरु लक्की डू कुपन सहभागी भएका थिए । ती विजेताहरुलाई चाडै उपहार हस्तान्तरण गरिने कम्पनीले जनाएको छ । हाइलाइफ नेपाली बजारमा एफएमसिजी प्रडक्ट विक्री वितरण गर्दै आइरहेको प्रसिद्ध ब्राण्ड हो । देशव्यापी नेटवर्कमार्फत हाइलाइफका उत्पादन विक्री हुँदै आएको र नेपालमा लोकप्रिय बनेको अध्यक्ष अम्बिकाप्रसाद पौडेलले बताउँदै भाग्यशाली विजेताहरुलाई बधाई ज्ञापन सहित स्वदेशी ब्राण्डलाई माया गर्न आमव्यवसायी तथा उपभोक्ताहरुलाई आग्रह गरेका थिए ।

सिटिजन्सका ग्राहकलाई अस्पतालमा विशेष छुट दिने

काठमाडौँ - सिटिजन्स बैंक इन्टरनेसनल लिमिटेड र रूपन्देही, तिलोत्तमास्थित क्रिमसन अस्पताल प्रा.लि. बिच सम्झौता भइ सिटिजन्स बैंकका ग्राहकहरुलाई विशेष छुट दिने समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर भएको छ ।

उक्त समझदारीपत्रमा हस्ताक्षर पश्चात सिटिजन्स बैंकका कार्यवाहक र मोवाइल बैंकिङ्ग ग्राहकहरुले क्रिमसन अस्पतालमा १० प्रतिशत सम्मको आकर्षक छुट पाउने भएको बताइएक छ । यस प्रकारका सहकार्यबाट बैंकका ग्राहकहरु लाभान्वित हुनुका साथै नगद कारोबारबाट डिजिटल कारोबार तर्फ उप्रेरित हुने विश्वास बैंकले लिइएको छ । बैंकले डिजिटल बैंकिङ्ग माध्यमहरुको प्रयोगलाई बढाउन र ग्राहकहरुलाई डिजिटल माध्यमबाट भुक्तानी गर्न प्रोत्साहन गर्न समय समयमा ग्राहकमैत्री सुविधाहरु सञ्चालनमा ल्याउँदै आएको जनाएको छ । डिजिटल कारोबार गर्दा पाइने छुट सम्बन्धी विस्तृत विवरणहरु सिटिजन्स बैंकको वेबसाइटमा प्राप्त गर्न सकिनुका साथै सिटिजन्स बैंक इन्टर नेसनल लिमिटेडले देशभरी फैलिएका आफ्ना १८८ वटा शाखा, १४७ वटा ए.टि.एम. ३ विस्तार काउन्टर र ९७ वटा शाखा रहित बैंकिङ्ग ईकाईहरुबाट १६ लाख भन्दा बढी ग्राहकवर्गलाई आधुनिक बैंकिङ्ग सेवाहरु प्रदान गर्दै आएको जनाएको छ ।

SALT TRENDS कर्पोरेशन लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित **जि.टि. ग्याँस**

तौल पूर्ण, सुरक्षा सम्पूर्ण

ISI स्ट्याण्डर्डको जिउ बहिद, दमर कोट नै बीचमा टिक्नको जली अलको ३ टुकुको हो.जकाइय
-उच्च गुणस्तरको रेगुलेटर
-पुनः प्रयोग गर्न न सकिने प्लास्टिक थिल अलको रिफिलेन्डर
-कम्प्युटर प्रविधिबाट कलको प्लास्टिक तौलमा लोड गर्न द्रुत हुनुको

नेटो तौलमाथी अर्बोत गुणमिडिज सिमिटेड
को कोष बलिङ्ग
कोषको अर्बोतको अर्बोतको अर्बोतको
कोषको अर्बोतको अर्बोतको अर्बोतको
कोषको अर्बोतको अर्बोतको अर्बोतको

साल्ट ट्रेडिङ्ग समूहका उत्कृष्ट साथ बस्तुहरु

मुन्धुम मासिक

भाषा- लिपी, संस्कार-संस्कृति, धर्म-कर्म लगायतका विविध पक्ष बारे जानकारी लिन “मुन्धुम मासिक” खोजीखोजी पढौ !!

“मातृभाषाको उन्नति नगर्ने जातिको पतन र विनाश हुन धेरैबेर लाग्दैन ।”
- बाल गंगाधर तिलक

“नारी मात्र पुरुषको पत्नी होइनन्, उनी राजनीतिक नेता, कार्यकर्ता पनि हुन् ।”
- क्रुप्सकाया

सम्पादकीय जनविरोधी कार्य अन्त्य जरुरी

मुलुकको सत्तारुढ आठ दलीय गठबन्धन सरकारमा सहभागी मुख्य राजनीतिक दलहरूको केन्द्रीय कार्यसमितिको बैठक समापन, सञ्चालन र शुभारम्भ भइरहेको छ । ती दलहरू मध्ये सबै भन्दा ठूलो घटक नेपाली कांग्रेसले एक साता अघिनै सार्वजनिक रुपमा बैठक सकेको छ । त्यस्तै अर्को घटक नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी माओवादी केन्द्र सँगसँगै नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी एकीकृत समाजवादीसमेतको बैठक बसेको छ । यी मध्ये गठबन्धन सरकारको नेतृत्व गरेको नेकपा माओवादी केन्द्रको भ्रण्डै एक हप्तासम्म संचालन भएको छ । यी सत्तारुढ दल मध्ये नेपाली कांग्रेसले प्रत्यक्ष प्रसारण गर्दै लामो समय पछि बोलाएको बैठक समापन गर्दै निर्णय कार्यान्वयनका लागि हिजोबाट केन्द्रीयस्तरका नेताहरू संगठन सुदृढ, विस्तारसँगै पार्टीको गतिविधि बढाउन प्रदेश, क्षेत्र, जिल्ला, नगर, गाउँ अनि वडामासमेत परिचालित भएका छन । त्यस कममा कांग्रेस केन्द्रीय कार्यसमिति बैठकले जनअपेक्षा र सार्वजनिक महत्वको विषयमा भने खासै निर्णय गर्न नसकेको स्पष्ट छ । जबकि, देशमा विगत लामो समयदेखि भर्नागिदै आएका जनद्रोही, देशद्रोही, विकृति जस्ता कालोबजारी, कमिशनखोरी, घुसखोरी, तस्करी, भ्रष्टाचारी, ढिलासुस्तीका विषयमा मौन रहेको सार्वजनिक भईसकेको छ । कांग्रेसले आफ्नै पार्टीको आन्तरिक कलह र विद्रोहलाईसमेत बैठकको प्रत्यक्ष प्रशारण कार्यले छलफलसम्म गर्न असमर्थ रहनुका साथै आफ्नै पार्टीका शीर्ष नेता जो गैर भुटानी शरणार्थी प्रकरणमा संलग्नता भएको बारे उठ्न पर्ने सवाल समेत उठ्न नसकि सामसुम रुप मै केन्द्रीय कार्यसमितिको बैठक समापन भएको पाइयो । त्यस किसिमको बैठकबाट कांग्रेसका केही नेताहरूले पहिल्यै उठाउँदै आएको भ्रष्टाचारी र नैतिक पतन नेता, कार्यकर्तालाई कारवाही गरिने उद्घोषसमेत तुहेको प्रष्ट छ । जबकि, देशमा जल्दोबल्दो गैर भुटानी नागरिक शरणार्थी प्रकरण, बालुवाटारस्थित सरकारी जग्गा, ललितानिवास प्रकरण लगायत थुप्रै जनघाति, राष्ट्रघाति कुकार्यमा संलग्न नेता, कार्यकर्ता यतिबेला हिरासतमा छन । यस्तै अर्को मधेशवादी भनिने जनता समाजवादी पार्टीले पनि आफ्नो संगठन भित्र देखिएका आन्तरिक विद्रोहलाई साम्य पाउँदै पार्टीलाई नै गतिशीलता प्रदान गर्ने जस्ता निर्णय बाहेक अन्य केही गरेको पाइएन । जसपाले केवल सत्तारुढ भन्दा पनि प्रतिपक्षले नागरिक विधेयकमाथि गरेको व्यवहार र दृष्टि प्रति कटाक्ष गर्दै सच्चा नेपाली नागरिकलाई नगरिकता दिनबाट बन्चित गराउने खेल खेलेको आरोपसम्म लगाउन भ्याएपनि भ्रष्टाचारजन्य गतिविधि सम्बन्धी आफ्नो स्पष्ट निर्णय भने गर्न सकेन । त्यस्तै वर्तमान गठबन्धन सरकारको नेतृत्व गरेको नेकपा माओवादी केन्द्रको बैठकको प्रस्ताव र निर्णयलाई हेर्ने हो भने पनि जनअपेक्षित हुन नसकेको प्रष्ट हुन्छ । पाँचौँ दिनसम्म चलेको बैठकमा अध्यक्ष प्रचण्डले प्रस्तुत गरेको राजनैतिक प्रतिवेदन मै केन्द्रित रहेको बैठकले देशको सामु देखिएको गैर भुटानी शरणार्थी प्रकरण, ललितानिवास जग्गा प्रकरण र सबै भन्दा ठूलो सुन काण्डलाईसमेत बैठकले छुन नसकेको देखिन्छ । ताकि बैठक त्यसतर्फ केन्द्रित हुनु जरुरी थियो ।

त्यसतर्फ बैठक किञ्चित पनि मोडिन नसकेको आभास गरिएको छ । अप्रत्यक्ष रुपमा पार्टी कै छवि बिग्रने गरी केही शीर्ष नेताहरूको नाम सुन काण्डमा मुछिदासम्म पार्टीले ठोस निर्णय गर्न नसक्नु पार्टी र सरकारकै बेइज्जत हुने देखिन्छ । यता सरकारमा बसेर जो-कसैलाई नछोड्ने भन्दै भाषण वा आश्वासन दिने उता पार्टी शीर्ष तहको केन्द्रीय कार्यसमितिको बैठकमा चु सम्म गर्न नसक्ने खालको छलफलले सरकारमा बसेर केही समय भएपनि लोकप्रिय बन्ने चलखेल मात्रै त होईन भन्ने आशंकासमेत उत्पन्न गराएको छ । यदि त्यसो होइन भने किन त्यस्ता भ्रष्टचारजन्य गतिविधिमा संलग्न रहेका भनिएका नेता, कार्यकर्ताको बारेमा बैठकमा कुरा उठाइएन र सरकारलाई पनि पूर्ण रुपले कुकार्यको अनुसन्धान गरी कारवाही गराउन पार्टी दृढ छ भन्ने जस्ता सवालसम्म उठाइएन भने प्रश्न चिन्ह खडा भएको छ । अतः यसतर्फ सरकारको नेतृत्व गरेको नेकपा माओवादी केन्द्रका शीर्ष नेतादेखि सबै तहका नेता, कार्यकर्ता गम्भिर बन्ने पर्दछ । नकि सरकारको नेतृत्व गरे कै बेला विकृति, विसंगतिका पोकाहरु खोल्ने र कारवाहीको दायरामा ल्याउने रफ्तार केवल सत्ता टिकाउने खेल मात्र नभै सच्चा नागरिकको सेवक, देश विकास, समृद्धिसँगै कमिशनखोर, कालोबजार, घुसखोर, तस्कर, गुण्डागर्दी, ठगीलगायतका जन विरोधी कार्यको समूल अन्त्यका लागि दिशा निर्देश आवश्यक छ ।

नेपाल आर्मी, इण्डियन आर्मी, ब्रिटिस आर्मी, सिंगापुर प्रहरीलगायत विभिन्न शारीरिक फिटनेशको लागि हामीलाई सम्झनुहोस् ।

MASTER RAJESH RAI
Owner/Training Director

GURKHA FITNESS & EDUCATION CENTRE

Seti Badh Marga Deep-16, Pokhara
+ 977 - 61 - 442292, 442293
+ 977 9803370473
E-mail : rajrajesh56@yahoo.co.uk
www.facebook.com/gurkhatraining

दक्षिण एशियाली समाजसँग मणिपुर हिंसाको साइनो

दामोदर त्रिपाठी

भारतको पूर्वोत्तर राज्य मणिपुर विगत तीन महिनादेखि हिंसाग्रस्त छ । त्यहाँ बसोबास गरिरहेका मैतेई र कुकी समुदायबीचको विवाद र द्वन्द्वले हिंसाको रूप लिएपछि मणिपुरका छिमेकी राज्यहरू र केन्द्र सरकारसम्म यसको सामाजिक र राजनीतिक प्रभाव विस्तार भइरहेको छ र तीव्र बहस, तर्क र विवादमा देशभरका मानिसहरू तानिइरहेका छन ।

गत हप्तादेखि नै भारतको संसदका दुवै सदनमा बहसहरू अझ एकपछि अर्को पेचिलो बनिरहेका छन । विपक्षीहरू प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले यो विषयमा संसदमा आफ्नो बयान दिन र उचित राजनीतिक कदम लिन विलम्ब गरिरहेको बताइरहेका छन । आम भारतीय र समग्र दक्षिणएशिया क्षेत्रका मानिसहरूका लागि भने यो घटनाले एक तवरको भय र संशयलाई पुनर्जन्म दिएको छ ।

समाजका सचेत मानिसहरूका लागि यो घटनाले नश्लीय, जातीय र साम्प्रदायिक रूपमा विभाजित भारतीय उपमहाद्वीपको समाजभित्रका अन्तर्निहित आपसी घृणा, असहिष्णुता र द्वन्द्वका कुरूप खोंचहरूतर्फ गहन तवरले सोच्न फेरि एक पटक बाध्य पारिदिएको छ ।

मणिपुर र विद्यमान हिंसा मणिपुरको कुल आबादी करिव ३० लाख छ र यो २२ हजार ३२७ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । ९० प्रतिशत पहाडी भूभाग रहेको मणिपुरको राजधानीलाई इम्फाल नामले चिनिन्छ जुन पहाडहरूले घेरिएको उपत्यका हो । यो राज्यको एक मात्र समथर भू-भाग पनि हो । राज्यको पहाडी क्षेत्रमा मणिपुरका मुख्य जनजातिमध्ये नागा र कुकीहरूको बसोबास ज्यादा रहेको छ । कानुनी रूपमा पहाडी क्षेत्र यिनै जातिहरूको संरक्षित क्षेत्र पनि हो ।

यस राज्यको सबैभन्दा ठूलो जातीय समुदाय मैतेई हो । राज्यमा उनीहरूको उपस्थिति कुल जनसङ्ख्याको ५३ प्रतिशत रहेको छ । उनीहरूको बसोबास मुख्यतः यही समथर उपत्यकामा रहेको छ ।

मैतेई, नागा र कुकी समुदायलाई मणिपुरका आदिवासीको रूपमा पनि लिइन्छ । नागा, कुकी लगायत समुदायहरूको संरक्षित क्षेत्र भएकोले मैतेई समुदायले पहाडी क्षेत्रमा जग्गा जमिन किन्न र बसोबास गर्न नपाइने व्यवस्था रहेको थियो ।

बेलायती शासनकै समयमा गरिएको यो व्यवस्थाप्रति मैतेई समुदायको विमर्ति र असन्तोष आरम्भदेखि नै रहेको भए पनि कानुनी रूपमा यसमा हालसम्म तल-माथि कतैबाट भएको थिएन । मणिपुरको हालको हिंसाको मुख्य जरो यही भूस्वामित्वको व्यवस्थासँग गाँसिएको छ ।

जानकारहरू भारतीय स्वतन्त्रतासँगै जनभूमि सुधार मणिपुरले खोजिरहेको थियो तर जातीय पृथक्तावादलाई प्रश्रय दिने औपनिवेशिक चिन्तनबाट भारतीय शासकहरू पनि मुक्त हुन सकेनन र मणिपुर नयाँ भारत बन्दै गर्दा पनि जातीय विभाजनको कटु विरासतलाई थाम्न विवश हुनुपर्थो ।

पछिल्लो विवाद र हिंसाको आगो तब सल्कियो जब गत मे महिनामा स्थानीय अदालतबाट पहाडी इलाकामा राज्यको बहुसंख्यक मैतेई समुदायलाई पनि भूमि अधिकार दिने फैसला गरियो । अदालतको यो आदेशले पहाडी क्षेत्रका आदिवासीहरूलाई भयभित बनायो र अब उनीहरूले भूमिमाथिको एकाधिकार गुमाउने अवस्थामा आफूहरूलाई पुर्‍याएको महसुस गरे ।

मणिपुरमा नागाल्याण्डको रूपमा छुट्टै राज्यको लागि जातीय आन्दोलनको लामो इतिहास यद्यपि कायम छ । तर, पछिल्लो हिंसा तुलनात्मक रूपमा अनपेक्षित समुदायहरूको बीचमा हुन पुग्न एउटा गम्भीर चिन्ताको विषय बनिरहेको छ । हिंसाले यस्तो गम्भीर स्थिति सिर्जना गरेको छ कि मणिपुरको भविष्यप्रति मानिसहरूले अनेक आशंकाहरू प्रकट गरिरहेका छन ।

अदालतको फैसलाको विरोधमा पहाडी समुदायहरूबाट सशक्त विरोध प्रदर्शन भइरहेको थियो र दुई जातिहरूको बीचमा द्वन्द्व बढिरहेको थियो । भनिन्छ- द्वन्द्वले हिंसाको रूप तब लियो जब मैतेई समुदायको एक महिलालाई कुकी समुदायले यौन हिंसा गरेको अफवाह भाइरल भयो । तत पश्चात मैतेई समुदायले कुकी समुदाय माथि गरेको बर्बर आक्रमणका तस्बिरहरू सामाजिक सञ्जालमा देखा परे । चरम यौन हिंसा, आगजनी, कुटपिट र मानिसका शरीरमा हतियार प्रयोग गरिएको र चरम यातना दिइएका तस्बिरहरू सामाजिक सञ्जालमा देख्न थालिए ।

यी तस्बिरहरू फैलिएको केही समयमै भारतीय समाज स्तब्ध बनेको छ र केही स्थानमा हिंसाका

चिह्नहरू प्रदर्शनहरू पनि भएका छन । भारतको सर्वोच्च अदालतले स्थानीय अदालतको आदेशलाई निस्तेज बनाइसकेको छ । हिंसाले आगोको रूप लिइसकेको अवस्थामा पछिल्लो आदेशको प्रभावले तत्काल हिंसालाई कम गर्न र शान्ति स्थापनाको नयाँ वातावरण निर्माण गर्न सघाउ पुग्ला तर पर्याप्त हुनेछैन ।

गएको ३ महिनाभरि चलेको हिंसाले करिव १५० मानिसको ज्यान लिएको छ । मणिपुरका ९० हजार भन्दा बढी मानिस छिमेकी राज्यहरू मिजोरम, मेघालय, आसाम र त्रिपुरामा शरणार्थी बन्न पुगेका छन । पहाडी क्षेत्रमा बसोबास गर्ने कुकी समुदायका चर्च र घरहरूमा आगजनी गरिएको छ ।

मणिपुरमा चालु हिंसाको अवस्था कुन विन्दुमा गएर रोकिनेछ ? आम समाजमा शान्तिको स्थापना कसरी हुनेछ ? हालको हिंसामा भएको क्षतिलाई कसरी व्यवस्थापन गरिनेछ ? यी प्रश्नहरूको यतिबेला कुनै उत्तर छैन । अर्थात, मणिपुरको उज्यालो भविष्य अब कसरी सुरु हुनेछ, कुनै अनुमान गर्न तत्काल मुस्किल छ ।

दक्षिण एशियाली समाजसँग मणिपुर हिंसाको सम्बन्ध भारतीय जानकारहरू हालको मणिपुर हिंसालाई विभिन्न तवरले व्याख्या र विश्लेषण गरिरहेका छन । कतिपयका नजरमा यो हिंसा भारतीय संस्थापनको बेलायती औपनिवेशिक चिन्तनको निरन्तरता र सन् १९४७ को स्वतन्त्र भारतका नयाँ नेता र शासकहरूका स्थानीय ऐतिहासिक, सामाजिक र सांस्कृतिक विशिष्टताहरूप्रतिका उदासीनताका कारण प्रकट भएको एक राजनीतिक प्रतिक्रिया हो ।

यस सम्बन्धमा अन्य केही जानकारहरूले यो हिंसाको सम्बन्ध वर्तमान भारतीय सुरक्षा संयन्त्रमा रहेका संस्थागत कमजोरी र भारतीय शासनमा हाल बढ्दै गरेको एकल धार्मिक मान्यताको बढावाको प्रभावले उत्पादन गरेको परिस्थितिका रूपमा पनि अर्थ्याइरहेका छन ।

तर सबैजसो जानकारहरूको समान धारणा के छ भने, मुख्यतः आधुनिक स्वतन्त्र भारतको राज्य अभ्यास माथि कैयौँ चिन्ता सबैतर्फबाट व्यक्त भएका छन । यो वास्तवमा एउटा महत्वपूर्ण र यस क्षेत्रका सबैजसो सरकार, अध्येता र सचेत नागरिकको पनि सरोकारको विषय अवश्य हो ।

कतिपय भारतीय विद्वानहरूका

विचारमा विश्वको सबैभन्दा ठूलो आधुनिक लोकतन्त्रको रूपमा परिचित र विश्वको पाँचौँ ठूलो अर्थतन्त्र बन्न सफलता हासिल गर्दै गरेको आजको भारतको राजनीतिक अभ्यासले स्थानीय सामाजिक, सांस्कृतिक एवं पर्यावरणीय विशिष्टताहरू र ऐतिहासिक निरन्तरताको यथार्थलाई पटक-पटक अनदेखा गरेको छ । यसले समाजमा द्वन्द्व र हिंसालाई बल मिलिरहेको तर्क उनीहरूको रहेको छ ।

कतिपय चिन्तकहरूको मत के छ भने, यस प्रकारका शासकीय अनदेखाको परिणामस्वरूप देशको पूर्वोत्तर क्षेत्र, काश्मिर र पञ्जाब लगायत प्रान्तहरूमा अलगाववादलाई प्रश्रय दिइरहेको छ । साथै यही प्रवृत्तिको परिणाम गुजरात र दिल्ली लगायत क्षेत्रहरूमा अल्पसंख्यक समुदायको जीवन साम्प्रदायिक तनाव र हिंसाका कारण निरन्तर कष्टकर बनिरहेको प्रति उनीहरूको निकै ठूलो असन्तोष रहेको छ ।

यो निकै गहन र संवेदनशील सवाल पनि हो कि आजको मणिपुरको हिंसा र जातीय विभाजनलाई स्थानीय परिप्रेक्ष्यमा मात्र हेर्ने वा यसलाई विगतमा भारतमै भएका हिन्दु-मुस्लिम टकराव, श्रीलंकाली तमिल विद्रोह, नेपाली भाषीमाथि भुटानी राज्यबाट भएको जातीय सफाया, नेपालका क्षेत्रीय र अल्पसंख्यक समुदायका विगतका विद्रोह, बर्माका भइरहेको ५०औँ वर्ष अगाडिदेखि अल्पसंख्यक समुदायले स्वतन्त्रताका लागि गरिरहेको विद्रोह र हालै रोहिंग्या समुदाय माथि भएको राज्य आतंक र जातीय सफाया लगायत यावत द्वन्द्व र हिंसाका घटनाहरूबीचको एक घटनाका रूपमा हेर्ने ? एउटा गम्भीर सवाल यो क्षेत्रका सरकार, राजनीतिक साभेदार र अध्येताहरूका अगाडि खडा भएको छ ।

र, यस प्रश्नको उत्तर दिन सबै पक्षहरू जिम्मेवार बन्ने पर्दछ । किनभने यो यस क्षेत्रमा बसोबास गर्ने करिव पौने २ खर्ब मानिसको शान्तिपूर्ण तवरले बाँच्न पाउने र आफू सुरक्षित भएको अनुभूत गर्न पाउने अधिकारसँग जोडिएको सवाल पनि हो ।

अन्त्यमा, यहाँ एउटा तथ्यलाई मनन गर्नु पर्दछ । त्यो के हो भने, भारतीय राज्य र सरकार यस उपमहाद्वीपको सबैभन्दा ठूलो समाजलाई प्रतिनिधित्व गर्ने एक

बाँकी पाँचौँ पातौंमा

पाठक मन्थन

अझै शुद्धाशुद्धिमा ध्यान पुर्‍याइयोस

श्रीसम्पादकज्यू, सर्वप्रथम हामी त्यस सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारको पुरानो र नियमित पाठकको नाताले अष्टयारो नमानि केही वृट्टी अर्थात् कमजोरी औल्याउन चाहन्छौँ । हामीलाई आशा एवं विश्वास छ, सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार संबद्ध पकाशन तथा सम्पादन समूहले सकारात्मक रुपमा ग्रहण गर्दै आफ्नो कमजोरीलाई सुधार गर्ने नै छ भन्ने लागेको छ । हुनतः यस्ता प्रकाशन कार्यमा धैरधोर बेलाबखतमा वृट्टी र कमजोरी त अवश्य हुन्छ नै तैपनि हाम्रो मनसाय भनेको त्यति पुरानो अखबार सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिकले अलिकति पनि कमजोर पन नदेखाओस भन्ने हो । जसले विगतको आफ्नो साख अझै उचाईमा पुर्‍याउन सकेको अनुभूत गर्न सकियोस र अरुले पनि त्यस्तै बाटो अवलम्बन गर्न सकोस् भन्ने नै हो । यस्ता सकारात्मक कार्यशैलीले अन्य पत्रपत्रिका, अखबारलेसमेत सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारको पदचाप पहिल्याउन सक्ने अवस्थामा पुग्न सक्नु पर्छ, भन्ने हाम्रो मुख्य ध्येय हो । त्यसले हामी जस्ता धेरै पाठक, शुभचिन्तक को-कसैले पनि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारको असल कार्यको अनुसरण गर्न पछि नपर्ने पक्का हुन्छ जस्तो हामीलाई लाग्छ । त्यसैले पनि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबारले आफ्नो विगतलाई स्मरण गर्दै वर्तमानमा हरेक पाठ्यसामग्री सकेसम्म स्तरीयतासँगै शुद्धाशुद्धि पूर्ण रुपले हुनु पर्छ भने, हाम्रो आग्रह हो । त्यसका लागि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक अखबार परिवारको विशेष ध्यान जान पर्छ भन्न चाहन्छौ, धन्यवाद !!

कर्णशेखर किराती - आमचोक-७, भोजपुर, खडगांसिंह लिम्बू धरान-१६, सुनसरी, गजुरघन लोहरुङ- खाँदवारी-५, सखुवासभा, घनेन्द्र धिमाल- कानेपोखरी-४, मोरङ, चरण गुरुङ-व्यास नपा-३, तनहूँ ।

पत्रकारिताको धर्म शिरोपर गरेको छ

श्री सम्पादकज्यू वर्षौ यतादेखि हामी नारी पाठकको हैसियतमा पढ्दै र सामाजिक सञ्जाल फेसबुकमासमेत हेर्दै आएको सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले यता केही अंकदेखि हरेक बुधवारको सट्टा सोमवारको दिन प्रकाशन शुभारम्भ गरेकोमा शुभकामना, बधाई भन्दछौ । अब हरेक प्रकाशन दिन सोमवारले सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाको बेलाबखत बिलम्ब हुने अवस्थासमेत हटेर जान सकोस भन्ने अपेक्षा राख्दछौ । त्यसका लागि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाको सम्पूर्ण टिम सचेत र गतिशील हुन पनि त्यति कै आवश्यक भएको हाम्रो बुझाई छ । तसर्थ सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाले मूलतः पत्रकारिताको धर्म र मर्मलाई शिरोपर गर्दै आमनागरिक अनि सरकारलाई समेत मार्ग निर्देश गर्न सक्ने खालका लेख रचना, खराब र नैतिक पतन जस्ता कुकार्यको भण्डाफोर गर्दै निशपक्ष, निडर, निष्भिकतासँगै प्रकाशन कार्यलाई निरन्तरता दिन सक्नु पर्छ भन्ने सुझाव पनि दिन्छौ । त्यसका लागि सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाको प्रकाशन, सम्पादन र व्यवस्थापन सम्पूर्ण पक्षको क्रियाशीलता जरुरी हुने तर्फ पनि ध्यानाकर्षण होस भन्ने कामना गर्दैछौ । अन्तमा सुम्निमा राष्ट्रिय साप्ताहिक पत्रिकाको जुन निरन्तरता छ, त्यो अटूट रहोस अनि स्तरियता, पठनीय सामग्रीका अलावा नारी, बालबालिका, वृद्धवृद्धा, अशक्त, अपाङ्ग जस्ताको मुखपत्र बन्न पनि पछि पर्नु हुन्न भन्ने पक्षमा अग्रसर हुन सक्नु पर्छ भन्ने आग्रह पनि गर्दछौ । अनिता वान्तवा - टेम्केमैयुङ-३, भोजपुर, कविता लेप्चा-फिक्कल, इलाम, गौरी राजवंशी, बिर्तामोड-१, भापा, जमुना तामाङ-हेटौडा-१, मकवानपुर ।

यातायात क्षेत्रमा पाँच दशकदेखि एउटै व्यवसायीको रजाई !

अनुसा थापा
नेपाल सरकारले २०५० सालमा त्रिभुवन अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलभित्र सञ्चालन हुने ट्याक्सीको दर्ता बन्द गर्यो । दर्ता बन्द गर्ने बेलामा २०७ वटा हरियो प्लेटको ट्याक्सी एयरपोर्टमा सञ्चालनमा थियो । कालो प्लेटमा दर्ता भएको मीटरजडित ट्याक्सीको दर्ता २०५७ जेठ १७ गते बन्द गरियो । यो काठमाडौँ उपत्यकाको हकमा हो । उपत्यका बाहिरका जिल्लामा ट्याक्सी नै छैन ।

विगत सात-आठ दशकदेखि दर्ता बन्द छ । ट्याक्सीको दर्ता बन्द हुने बेलामा सात हजार पाँच सय ट्याक्सी थियो । त्योमध्ये पाँच हजार ६५० पेट्रोलबाट गुड्थ्यो, बाँकी एक हजार ८५० डिजेलबाट । डिजेलबाट चल्ने ट्याक्सी एक-डेढ वर्ष चल्थो । त्यसपछि त्यो ट्याक्सी थन्कियो, विस्थापना भयो । २०५७ साल पछाडि उपत्यकाको जनसंख्या हवातै बढ्यो । मुलुकभरको आधा जनसंख्या त काठमाडौँ नै बस्छन् ।

विदेशीहरु घुमघाम गर्न आउँछन् । तर, यी सबै विषयलाई मध्यनजर गर्ने हो भने उपत्यकामा यातायात एकदमै अपुग छ । बजारमा जति पनि ट्याक्सी छन्, ती मारुती ७९६ सिसीका हुन् । जुन सलाईको बट्टाजस्तो देखिन्छ । २०६९ माघ महिनामा यातायात व्यवस्था कार्यालय, एकान्तकुनाले यातायात मन्त्रालय र यातायात व्यवस्था विभागसंग पाँच हजार नयाँ ट्याक्सी माग गरेको थियो ।

त्यस्तै, हरेक वर्ष ट्याक्सीको नयाँ दर्ता खोल्नुपर्ने कार्यालयको भनाइ थियो । उपत्यकामा सञ्चालित ट्याक्सीले यात्रुलाई राम्रो सेवासुविधा नदिएको र ट्याक्सी पनि अपुग भएकाले तत्काल दर्ता खोल्नुपर्ने आवश्यकता देखिएको भन्दै कार्यालयले यातायात मन्त्रालय र विभागमा पत्र पठाएको थियो । त्यतिबेला बाबुराम भट्टराईको सरकार थियो । उनको सरकार ढलेपछि तत्कालीन प्रधानन्यायाधीश खेलराज रेग्मीले चुनाव गराए ।

यता, यातायात कार्यालयले पठाएको पत्र थन्कियो । २०७१ साउन १९ गतेको मन्त्रिपरिषद्को बैठकले देशैभरि नयाँ ट्याक्सीको दर्ता खोल्नका लागि यातायात मन्त्रालयका सचिव र विभागको नेतृत्वमा एउटा कमिटी गठन गर्यो । सुशील कोइराला नेतृत्वको सरकारले यातायात क्षेत्रमा भएको सिण्डिकेट हटाउने र मुलुकभर नयाँ ट्याक्सीको दर्ता खोलिदिने निर्णय गरेको थियो । कमिटीलाई एक महिनाभित्र

सबै अध्ययन गरेर प्रतिवेदन बुझाउन भनिएको थियो । कमिटीले एक महिनाभित्रै प्रतिवेदन बुझायो । प्रतिवेदनमा भनिएको छ,‘देशैभरि नयाँ ट्याक्सीको दर्ता खोल्नुपर्छ । यातायात क्षेत्रमा भएको सिण्डिकेट हटाउनुपर्छ । ट्याक्सी नपाउँदा यात्रुले सास्ती खेप्नुपरेकाले तत्काल ट्याक्सीको दर्ता खोल्न आवश्यक छ । हरियो र कालो प्लेटको लक्जरियर्स ट्याक्सी ल्याउनुपर्छ ।’

त्यस्तै, ट्याक्सीको नयाँ दर्ता नखोल्दा आम सर्वसाधारण रोजगार बन्नुबाट समेत वञ्चित भएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । यता, स्वदेशी वा विदेशीले मँहगो भाडा तिरेर पनि राम्रो सेवासुविधा नपाएको र पुराना ट्याक्सीले धेरै प्रदुषण र दुर्घटना गरेकोलगायतका कुरा प्रतिवेदनमा समेटिएको छ । तर, यातायात व्यवसायीहरूले त्यो प्रतिवेदन कार्यान्वयनमा आउन दिएनन् ।

यातायातमन्त्री विमल निधिलाई दबाव दिएर यातायात व्यवसायीले आफ्नो हकमा फैसला गराएरै छाडे । नयाँ ट्याक्सी खोल्दा यात्रुलाई दादागिरी देखाउन नपाइने, कमाइ घट्ने र ट्याक्सीको मूल्य पनि स्वतः ओरालो लाग्ने भएपछि व्यवसायीहरु बाटो बने । प्रतिवेदन कार्यान्वयनमा आउनबाट रोकेरै छाडे । एक महिना अध्ययन गरेर बनाएको प्रतिवेदन दराजमा थन्कियो ।

२०७२ जेठ २८ गते सरकारले एक हजार ८५० ट्याक्सीको दर्ता खोल्ने निर्णय गर्यो । यातायातमन्त्री निधि आफैँले मन्त्रिस्तरीय निर्णय गरेका हुन् । त्यसको दुई महिनापछि अर्थात साउन २० गते विभागले ट्याक्सी खरिदका लागि सूचना जारी गर्यो । १५ दिने अवधि दिइएको थियो । एक जनाले एक हजार १० सय रुपैयाँ राजश्व तिर्नुपर्थ्यो । त्यति ट्याक्सी किन्नका लागि भदौ २ गतेसम्म १५ हजार ७५१ जनाले फाराम बुझाएका थिए ।

तर, एक हजार ८५० ले गोलाप्रथाबाट ट्याक्सी पाए, अरु हरेको हैरै । उनीहरूको दिनभरिको दुःख खेर गयो । घामपानी नभईकन दिनभरि लाइन बसेर फाराम बुझाएकाहरु व्यवसाय गर्नबाट वञ्चित भए । २०७२ वैशाख १२ गते महाभूकम्प गयो । १४ जिल्लामा धेरै क्षति भयो । सरकारले ती जिल्लाका भूकम्पपीडितलाई एक हजार पाँच सय ट्याक्सी दिने भनेर २०७२ चैत २१ गते निर्णय गर्यो ।

त्यतिखेर यातायातमन्त्रीको जिम्मेवारी विजय गच्छदारले सम्हालेका थिए । २०७३ साउन

५ गते विभागले ट्याक्सी खरिदका लागि एक महिने सूचना जारी गर्यो । ट्याक्सी किन्न इच्छुक व्यक्तिले भूकम्पपीडित भनेर चिनाउने रातो कार्डसहित फाराम भर्नुपर्थ्यो । एक सय १० रुपैयाँ राजश्व तोकिएको थियो । रातदिन भनिकन सर्वसाधारण लाइन बसे । भदौ ५ गतेसम्म १ लाख ४९ हजार ५५८ जनाले फाराम बुझाए ।

गोलाप्रथाबाट एक हजार पाँच सयले ट्याक्सी पाए, अरुले पाएनन् । उनीहरूको दुःख र पैसा दुवै खेर गयो । ट्याक्सी किनेर व्यवसाय गर्न इच्छुक जनताको संख्या कति रहेछ ? त्यतिबेला प्रमाणित भयो । तर, सरकारले अहिलेसम्म पनि नयाँ ट्याक्सीको दर्ता खोलेको छैन । आफ्नो देशमा बसेर ट्याक्सी चलाएर खान्छुभन्दा पनि जनता वञ्चित भएका छन् । सस्तोमा सेवासुविधा दिन्छु भन्नेलाई समेत सरकारले कुनै व्यवस्था गरिदिन सकेको छैन ।

यातायात व्यवसायीले वर्षौंदेखि बाटो कच्चा गरेका छन् । सिण्डिकेट लगाएर यात्रु ठाडै आएका छन् । ट्याक्सी सीमित मात्र हुँदा यात्रुले चालकको दादागिरी सहनुपरेको छ । सरकार अभैपनि व्यवसायीको अगाडि निरीह छ । चर्को शुल्क तिरेर पनि राम्रो सेवासुविधा पाउन सकेका छैनन्, यात्रुले । व्यवसायीले भनेजति पैसा तिर्दापनि गुणस्तरीय सेवासुविधा नपाउनु लाजमर्दो विषय हो ।

यातायात व्यवसायीलाई यात्रु लुट भन्ने फेरि सरकार नै हो । जनसंख्या बढेको बढ्दै छ, ट्याक्सीको संख्या सीमित । थोत्रा ट्याक्सी चलाएर दुर्घटना गराउँदासमेत सरकार चुपचाप बस्छ । व्यवसायीको अगाडि सरकारमा बस्नेहरूको मुखबाट चुइक्क पनि आवाज निक्लिदैन । मोटामोटा तीन जना यात्रु चढ्थ्यो भने ट्याक्सीले तान्न सक्दैन । यात्रु ओर्लेर धकेल्नुपर्ने हुन्छ । ट्याक्सी अति आवश्यक सवारी साधनमा पर्छ ।

तर, आवश्यक परेको बेलामा ट्याक्सी पाउने महामुश्किल छ । सलाईको बट्टाजस्तो ट्याक्सीमा यात्रुको फोला राख्ने ठाउँको समेत अभाव छ । कुकिएर यात्रा गर्नुपर्ने हुन्छ । ट्याक्सी चढेवापत यात्रुले सेवाशुल्क मात्रै ५०

दक्षिण

महत्वपूर्ण साभेदार हो । यहाँका अन्य कुनै पनि राज्य वा सरकारहरू, सरकारी, गैरसरकारी संस्थानहरू लगायत आम जनता बीचको आपसी सम्बन्धमा समेत भारतीय पक्षको सम्बन्ध र संलग्नताको आवश्यकता र महत्त्वलाई सायदै कुनै पक्षले कम आकलन गर्न सक्ने अवस्था छ ।

यसको अर्थ के पनि हो भने भारतीय सरकार र राज्यले आफ्ना नागरिकसँग कसरी सम्बन्ध स्थापित गर्दछ, भन्ने कुराले उसका छिमेकी देशहरूले अवलम्बन गर्ने त्यस प्रकारका सम्बन्धहरूमा पनि प्रत्यक्ष-परोक्ष सम्बन्ध राख्दछन् । त्यस्तै भारतीय राज्य र सरकारहरूले लिने आर्थिक, सामाजिक तथा राजनीतिक क्षेत्रका नीति र योजनाको सम्बन्ध भारतभित्र मात्र होइन उसका छिमेकी देश र सरकारहरूका प्राथमिकता र नीतिहरूलाई समेत गहिरो तवरले प्रभाव पर्ने ताकत राख्छन् भन्ने कुरा पनि अब सबैका अगाडि छर्लङ्गै रहेको कुरा हो ।

यस अर्थमा आज मणिपुरमा जे भइरहेको छ त्यसलाई हामीले भारतीय उपमहाद्वीपको समग्र

रुपैयाँ तिर्नुपर्छ । जबकी इन्धन खर्च भएको हुँदैन, न यात्रुले कुनै सुविधा लिएका हुन्छन् । सेवाशुल्कका नाममा दैनिक करोडौँ रुपैयाँ फोगट्टे असुल्ने काम भइरहेको छ ।

सेवाशुल्क लिदिन, सस्तो भाडा लिन्छु, यात्रुलाई राम्रो सेवासुविधा दिन्छुभन्दा पनि आम सर्वसाधारणले पाएका छैनन् । डाइभर बन्न पनि विदेश नै जानुपर्ने हो ? सरकारले यातायात क्षेत्रमा खुल्ला प्रतिस्पर्धा गरेको छैन, जसका कारण गरिखाने वर्गहरु मर्कामा परेका छन् । ट्याक्सीको परमिट उपत्यकाभित्र मात्र छ । चक्रपथ बाहिर यात्रु बोकेर ट्याक्सी जान मान्दैन । मीटरमा ट्याक्सी सञ्चालन गरिएको छैन ।

ट्याक्सी चालकहरु नजिक जान मान्दैनन् । सरकारले उपत्यका बाहिरको जिल्लामा परमिट नर्दिँदा र नयाँ ट्याक्सीको दर्ता नखोलिर्दिँदा निजी प्लेटका गाडीले ठगीधन्दा चलाएको छ । एक किलोमिटर बाटोमा दुई हजार रुपैयाँ तिर्न बाध्य छन्, उपत्यका बाहिरका आम नागरिक । पैसा हुनेले त मँहगो पैसा तिलान्, नहुनेले के गर्ने ? पैसा नहुनेहरूलाई कि हिँड्नुपर्ने कि मर्नुपर्ने बाध्यता छ ।

समयमा सवारी साधन नपाउँदा कतिले अकालमै ज्यान गुमाएका छन् । तैपनि सरकारको आँखा खुल्दैन । सार्वजनिक सवारी साधनमा व्यवसायीको लगानी तीनदेखि पाँच वर्षमा उठ्छ । अहिले पनि यातायात व्यवसायीले २० वर्ष पुगेका सवारी साधनको नम्बर प्लेटको स्क्रयाबमा नयाँ गाडी दर्ता गरिरहेका छन् । त्यही नम्बर प्लेट स्क्रयाब गरेर जहिले आफूमाथि व्यवसायी गर्ने ।

व्यवसायीको एकाधिकार कहिले नतोडिने भो । नेपालमा पहिलोपटक २०३० सालमा ट्याक्सी दर्ता भएको हो । दर्ता भएदेखि अहिलेसम्म एउटै व्यवसायीले व्यवसाय गरिरहेका छन् । फेरिपनि स्क्रयाब गरेको नम्बर प्लेटमा ट्याक्सी दर्ता गर्न दिने हो भने एउटै व्यवसायीले ७० वर्ष व्यवसाय गर्छन् । अनि कहाँ हट्थ्यो सिण्डिकेट ? सरकारले तत्काल नयाँ ट्याक्सी, ढुवानी गाडी र फोस्टक टेम्पोको दर्ता खोलिदिनुपर्छ । भक्तपुर

ईतिहासबाट अलग्गै राखेर हेर्न सक्दैनौं न त यसको प्रभाव केवल मणिपुर र यस महाद्वीपको एउटा कुनामा मात्र सीमित रहन सक्ला भनेर चुप लागेर बस्ने अवस्था नै रहन्छ । त्यसैले यस क्षेत्रका सचेत मानिसहरूको चासो र सरोकार भनेको भारतीय सरकार र संस्थापन पक्ष आजको मणिपुर मुद्दामा आम नागरिकहरूप्रति अरू बढी जिम्मेवार, अरू बढी लोकतान्त्रिक र अरू बढी समझदारीपूर्ण उपायहरूको अवलम्बन गर्दै यो समस्यालाई सम्बोधन गर्न सफल होओस् भन्ने नै हो ।

यो दिशामा वर्तमान भारतीय नेतृत्वले सफलता हासिल गर्न सकोस् र जनसंख्या, अर्थतन्त्र र प्रविधिको विकासमा विश्वको नेतृत्व गर्न अग्रसर भइरहेको भारतले शान्ति र सहअस्तित्व सहितको समाज निर्माणको दिशामा समेत हालको मणिपुर घटनाबाट एक महत्वपूर्ण अनुभव र उदाहरण यस क्षेत्रका सरकार र नीतिनिर्माताहरूका अगाडि प्रस्तुत गरोस् ।

९लेखक त्रिचन्द्र बहुमुखी क्याम्पस, काठमाडौँमा मानवशास्त्र अध्यापनरत छन् । अनलाइनखबरबाट

भाषा–साहित्य

कविता

याक्थुङ खाम

- विशाल जाल्खा

याक्थुङ्वा तन्देरीहरूले उठाएको हो यो खेतको आली
उनीहरूले नै जोडी राखेको हो यो बारीको देवल
भप्मे फारेर बसाएको हो उनीहरूले नै बस्ती
र
बनाएको हो मान्छे बस्ने गाउँ
उनीहरू नै हुन् यो जमिनको हकदार
उतिबेला अहिलेको जस्तो
शोसक सरकार थिएन
शालीन मान्छेहरू मात्र थिए ।

थाक्थुङ्मा तरूनीहरूले
उति बेला नै छरी राखेको हो मकैको बीउ
उनीहरूले नै छुट्याइ दिइ राखेको हो
भार जंगल र सागपात
र
चिनाइ राखेको हो मान्छेले खाने अन्नवाली
उनीहरू नै हुन् खेतीपातीको सृष्टिकर्ता
उति बेला अहिलेको जस्तो
थिएन अन्नवालीको अनिकाल
मान्छेहरूले गर्नु पर्दैन थियो
महङगाइको धुरीबाट आत्माहत्या।
उनीहरू आफैँ थिए किसान
याक्थुङ्वा तन्देरीहरूले
विराउदै गर्दा बारी
अथवा याक्थुङ्मा तरूनीहरूले
छर्दै गर्दा मकैको बीउ
भूईँ मात्र भूईँ थियो
थिएन अहिलेको जस्तो देश
अथवा थिएन अहिलेको जस्तो कुरूप नाउँ गरेको भारत ।

बरु थियो त भूईँ मात्र
यति बेला मेरै च्याप्जुहरूको
पसिनाले कमाएको भूईँ माथि टेकेर
सोधि रहेछ यो देश
मेरो किपट
मेरो पर्जापट्टा
मेरो नागरिकता
मेरो जात
र
मलाई अघोषित अनागरिकको सूचीमा पारिसकेको छ
के अब म चुपचाप सहेर बस्नू ??

कला–मनोरञ्जन

“ए केटा मादलु पड्का” गीत सार्वजनिक

काठमाडौँ - चर्चित पुराना अभिनेता तथा गायक हरिवंश आचार्यले नयाँ गीत ‘ए केटा मादलु पड्का’ बजारमा ल्याएका छन । आचार्यकै शब्द, संगीत र स्वर रहेको गीत गएको विहीबार युट्युब च्यानल मार्फत सार्वजनिक गरिएको हो । अति रमाइलो शैलीमा प्रस्तुत गीतमा आचार्यलाई गायनमा शान्तिश्री परियारले साथ दिएकी छन । सो गीतको भिडियोमा हरिवंश सहित प्रियंका काकी र सरोज वलीको अभिनय रहेको छ । यस अघिको “काउली” पछि हरिवंश र शान्तिश्रीको यो दोस्रो सांगीतिक सहकार्य हो । उक्त “काउली” भिडियोलाई हालसम्म एक करोड ३२ लाख पटक हेरिएको देखिन्छ । त्यस बेला टिकटक लगायतका सामाजिक सञ्जालमा काउली गीत हिट भएको थियो । छोटो समयमै यसले उल्लेखनीय भ्युज प्राप्त गर्न सकेको थियो ।

“एक केटा मादलु पड्का” गीतको भिडियोको निर्देशन गम्भीर विष्ट, छायांकन नवराज उप्रेतीको र सम्पादन भूपेन्द्र अधिकारीको रहेको छ । हरिवंश आचार्यका अनुसार चितवनमा भएको एक नाचगानको रमाइलो मानिरहेको मुडमा गीत फुरेकोले मोबाइलमा रेकर्ड गरेपछि काठमाडौँ फर्किँेर गीत तयार पारी सरोज वलीको आग्रहमा गीत रेकर्ड गराएको जानकारी दिएका छन । सार्वजनिक गरिएको गीतको छायांकन काभ्रेको भकुण्डेबेसी र आसपासमा गरिएको बताइएको छ ।

चलचित्र “कासीङ”मा अभिनेत्री सुरक्षा अनुबन्धित

काठमाडौँ (आदिवासी जनजाति शोषा जातिको सामाजिक कथा वस्तुमा बन्ने चलचित्र “कासीङ”मा अभिनेत्री सुरक्षा पन्त अनुबन्धित भएकी छन । यासी फिल्मसको ब्यानरमा निर्माण हुन लागेको चलचित्रमा मुख्य अभिनेताका रुपमा दयाहाड राई, बुद्धि तामाङ निश्चित भइसकेका छन । यसैगरी नयाँनायिकाका रुपमा छिरिङ शोपा अनुबन्धित भइसकेकी छन । शोपा जातिको सामाजिक कथा वस्तुमा निर्माण हुने चलचित्रमा सुरक्षा अनुबन्धित भएसँगै प्रमुख कलाकारहरूको लाइनअप पूरा हुन लागेको निर्देशक यम शोपाले जानकारी गराएका छन । निर्देशक शोपाको यो चलचित्र नै पहिलो निर्देशन हो । चलचित्रमा उनी स्वयंको लेखन कथा, पटकथा तथा संवाद रहेको छ । यसअघि शोपाले थुप्रै सर्ट चलचित्रको निर्देशन गरिसकेका छन । चलचित्रका अन्य कलाकार तथा प्राविधिक चाँडै टुंगो गरिने निर्देशक शोपाले बताएका छन । अन्य कलाकार अडिसनमार्फत छनोट गरिने बताइएको छ । पुरुषोत्तम प्रधानको छायांकन रहने चलचित्रमा उनी पनि निर्माताका रुपमा पनि जोडिएका छन ।

उक्त चलचित्र तिहार लगतै छायांकन गरिने भएको छ । यस चलचित्र वाइबिसे नगरपालिका र बाँकी भोटेकोसी गाउँपालिकाका विभिन्न स्थानमा छायाकन गरिने निर्माण पक्षले बताएको छ ।

चलचित्र “कासीङ”को ओभरसिज राइट्स छायाकन अगावै महँगो रकममा विक्री पनि भइसकेको बताइन्छ । यो चलचित्रलाई अन्तर्राष्ट्रिय बजारमा सेभेन सिज इन्टरटेनमेन्ट कम्पनीले रिलिज गर्ने भएको छ । यस चलचित्रको निर्माण पक्ष र सेभेन सिज कम्पनी बिच केही दिन अघि आधिकारिक सभौता भइसकेको छ । सो चलचित्र देशभर वितरणको जिम्मेवारी आरआर फिल्मस रोहित(रत्न)ले लिएका छन । ओभरसिज राइट्स विक्री भएसँगै नेपाल र विदेशमा एकसाथ चलचित्रलाई प्रदर्शन गरिने निर्देशक शोपाले जानकारी दिएका छन ।

डा. केसीले फेरि सुरू गर्न लागेको २ खर्बको लडाइं !

जीवन क्षेत्री १. २५००ह१।५ करोड . ३७५ अर्व २. १५००ह५० लाख . ७५ अर्व ३. ३७५ अर्व (७५ अर्व . ३० अर्व

४. ३० अर्व ह ५ . १।५ खर्व डा. गोविन्द केसीले नयाँ सत्याग्रह घोषणा गरेलगत्तै मलाई यो पुरानो हिसाब याद आयो ।

यसमा पहिलो हिसाबको साढे ३७ अर्व भनेको डा. केसीले सुधार अभियान नचलाएको अवस्थामा आजको दिनमा नेपालका निजी मेडिकल कलेजले एमबिबिएसका लागि विद्याथीबाट उठाउने न्यूनतम शुल्कको मात्रा हो ।

२०७३ सालतिर एक करोड रूपैयाँ हाराहारी पुगेको र राज्यले नियमन गर्ने कानुनी व्यवस्थै नरहेको अवस्थामा आजका दिन एमबिबिएसको शुल्क डेढ करोड पुग्ने निश्चित थियो । आजका दिनमा त्यो शुल्क ५० लाख रूपैयाँ हाराहारी कायम हुँदा र १५० सिटसम्म पढाउने गरेका कलेजको सिट १०० मा सीमित हुँदा आज उनीहरूको वैध कमाइ साढे सात अर्व रूपैयाँमा खुम्चिएको छ। अर्थात उनीहरूको बर्सेनि ३० अर्वले सम्भावित आम्दानी गुमेको छ ।

गत पाँच वर्षको अवधिमा हेर्ने हो भने डा. केसीको अभियानकै

कारण नेपालको एमबिबिएस कोर्समा मात्रै शुल्कको असुली डेढ खर्वले कम भएको छ । त्यसमध्ये एकाध अर्व मेडिकल कलेजहरूले अवैध रूपमा असुलेको कुरा बेग्लै छ ।

यसबाहेक एमबिबिएस जस्तै विडिएसको किस्सा अलग्गै छ । दुवै कोर्सपछि गरिने स्नातककोत्तर तहका कार्यक्रमहरू एमडी, एमएस र एमडिएस अनि विशिष्ट तहका डिएम-एमसिएच कार्यक्रमहरूको किस्सा बेग्लै छ । नर्सिङ र अरू जनशक्तिको किस्सा पनि अलग्गै छ । त्यो सब जोड्दा उक्त अभियानका कारण देशको चिकित्सा शिक्षामा दुई खर्व हाराहारीको घटोत्तरी भएको छ ।

यस्तो घाटा पारिदिने अभियन्ताप्रति व्यवसायीहरू क्रुद्ध हुनु स्वाभाविक हो । उनीहरूले डा. केसीमाथि हिलो छ्याप्नु र विदेश विद्याथी पठाउनेको स्वार्थमा काम गरेको आरोप लगाउनु पनि स्वाभाविक हो । जबकि यथार्थमा सुधारकै कारण प्रवेश परीक्षा अनिवार्य गरिएपछि चिकित्सा शिक्षाका लागि विदेश जाने विद्याथीको संख्या र विदेशिने रकम समेत उल्टै घटेको छ, वढेको छैन ।

हाल चर्चामा रहेको सुन तस्करी, त्यसभन्दा अगाडिका भुटानी शरणाथी र ललिता निवास प्रकरणहरूको हिसाब

यसरी खर्बौंमा पुग्छ वा पुग्दैन मलाई थाहा छैन । फेरि विद्याथीले स्वास्थ्यकमी बन्न शिक्षण संस्थालाई बुझाउने रकम भ्रष्टाचार पनि होइन ।

तर यी सबै प्रकरणको असुलीमा एउटा समानता भने छ - त्यसका लागि मूल्य भने तपाईं-हामीजस्ता सर्वसाधारणले चुकाउनुपर्छ ।

२०७५ सालमा बर्सेनि एमबिबिएसका लागि साढे सैंतीस अर्वसहित (स्नातकोत्तरको तहको खर्चसमेत) आधा खर्व जति लगानीमा वनेको चिकित्सक जनशक्तिले २०९० सालमा गएर नेपालमा चिकित्सा सेवा दिँदा त्यसबाट कति प्रतिफलको अपेक्षा गला ?

त्यो प्रतिफलका लागि महोत्तरीका कति किसानले घरखेत बेच्नुपला ? अरू कतिले मिटरव्याजीसित ऋण लिएर बिल्लीवाठ हुनुपला? भ्रपाका कति विरामी डिस्चार्ज भएपछि पनि लाखौं तिर्न नसकेर महिनौं अस्पतालमा बन्धक भएर बस्नुपला? देशभरका कति नेपालीले उपचार खर्च जुटाउन नसकेर रोग पालेर, अगभग भएर बस्नुपला अनि कतिले अकाल मृत्यु भोग्नुपला?

डा. केसीले सत्याग्रह सुरू गर्नासाथ ‘यी बुढा कति भोकै बस्न सक्छा हुन?’ भनेर कोरा प्रश्न गर्ने हामी धेरै नेपालीले नेपालको

स्वास्थ्य क्षेत्रको अर्थ-राजनीतिमा उहाँको सुधार अभियानले पारेको यस्तो प्रभावबारे अझै राम्ररी बुझ्न सकेका छैनौं ।

यही पृष्ठभूमिमा यही साउन २९ गतेदेखि डा. केसीले नयाँ सत्याग्रहको घोषणा गर्नुभएको छ । यो बेलामा धेरैलाई लागेको हुन सक्छ ‘बुढा भोकै बस्छन, सरकार माग पूरा गर्छु भन्छ, बुढा उठ्छन तर सरकारले छक्याउँछ र बुढा फेरि बस्छन ।

डा. केसीको आन्दोलनले केही नभएको भन्ने गलत भाष्य चिर्न मद्दत होस भनेर मैले माथिको हिसाब राखेको हो । तर यदि यसरी सुधार भइरहेको हो भने फेरि किन सत्याग्रह भन्ने प्रश्न पनि उठ्न सक्छ ।

संसारमा हरेक क्रियाले प्रतिक्रिया जन्माउँछ । भ्रष्टाचार र अपराधको दलदल बनेको नेपालको राजनीतिमा यस्तो सुधार सहज थिएन । यसरी गत दशकमा विद्याथीको भन्डै दुई खर्व बच्दा त्यसमध्ये अबै गुमाउने धेरै दलका नेता र कार्यकर्ताहरू थिए। उनीहरू कुनै पनि मूल्यमा पुरानो मनपरीको युग फर्काउन चाहन्थे ।

तर त्यसको बाधक बने तीन थरी - एक डा. केसीको निरन्तरको निगरानी। दुई, संसदले बनाएको राष्ट्रिय चिकित्सा शिक्षा

बाँकी सातौँ पातोमा	

मोटरसाइकल एक-आपसमा ठक्कर खाई शनिवार साँफ्र दुर्घटना हुँदा मोटरसाइकल चालक चन्द्रपुर नगरपालिका-१ मंगलपुर बस्ने ३७ वपीय सुमन सहनीको मृत्यु भएको छ। दुर्घटनामा गम्भीर घाइत भएका उनको नमुना अस्पताल हरिवनमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो । साथै दुर्घटनामा घाइत भएकी मोटरसाइकलमा सवार अन्य १ जनाको सोही अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ । म्याजिक चालकलाई प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएको छ ।

त्यस्तै प्राप्त अर्को समाचार अनुसार उदयपुर, त्रियुगा नगरपालिका-१० बाँसबारीस्थित सडकमा प.१-०२-०४४ प ८८९३ नम्बरको मोटरसाइकल अनियन्त्रित भई शनिवार राति दुर्घटना हुँदा मोटरसाइलमा सवार सोही नगरपालिका-६ जलजले बस्ने २५ वपीय सुदिप चौधरीको मृत्यु भएको छ । दुर्घटनामा गम्भीर घाइते भएका उनको जिल्ला अस्पतालमा उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो । दुर्घटनामा घाइते भएका मोटरसाइकल चालकसमेत २ जनालाई जिल्ला अस्पताल हुँदै थप उपचारको लागि विराटनगरतर्फ रिफर गरिएको छ । सबै दुर्घटनाका सम्बन्धमा प्रहरीले आवश्यक अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

पहिरोमा पुगिएर दुई जनाको मृत्यु

काठमाडौँ - तारकेश्वर नगरपालिका५ च्वाँगाउँ कृष्ण मन्दिर स्थित चन्द्र तामाङको टहरो वर्षाका कारण शनिवार राति पहिरोमा पुगिँदा २ जनाको मृत्यु भएको छ । मृत्यु हुनेहरूमा उक्त टहरोमा डेरा गरी बस्ने नुवाकोट सामरी गाउँपालिका घर भएका ४१ वपीय गणेश तामाङ र उनकै छोरी १४ वपीया आस्मा तामाङ रहेका छन ।

पहिरोमा पुगिएको भन्ने खबर प्राप्त हुनासाथ प्रहरी वृत्त बालाजुबाट खटिएको प्रहरीले स्थानीय वासिन्दाको सहयोगमा उद्धार गरी उपचारको लागि शिक्षण अस्पताल महाराजगन्जमा पठाएकोमा उनीहरूको उपचारको क्रममा मृत्यु भएको हो । साथै पहिरोमा पुगिएर घाइते भएकी गणेशकी श्रीमती ३५ वपीया सन्जु तामाङको सोही अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ । घटनास्थलमा उद्धार कार्य गर्नुका साथै यस सम्बन्धमा प्रहरीले थप अनुसन्धान गरिरहेको छ ।

खेलकुद

भार्डिओल म्यानचेष्टर सिटीमा

काठमाडौँ - आरबी लाइपजिगका क्रोएसियन सेन्टर ब्याक यसको भार्डिओल म्यानचेष्टर सिटीमा अनुबन्ध भएका छन ।

गएको सिजन च्याम्पियन्स लिग, प्रिमियर लिग र एफए कप गरी ट्रिबेल जितेको सिटीले भार्डिओललाई ९० मिलियन युरो (७७ मिलियन पाउण्ड) मा भित्त्याएको बताइन्छ । उनले

सिटीसँग ५ वर्षे सम्झौता गरेका ह्यारी मग्वायर पछिकै मह(गा डिफेण्डर बनेका हुन मग्वायर सन २०१९ मा लेस्टर सिटीबाट ८० मिलियन पाउण्डमा म्यानचेष्टर युनाइटेड भित्रिएका थिए ।

२१ वपीय भार्डिओल २०२१ मा डिनामो जाग्रेकबाट जर्मन क्लब आरबी लाइपजिग पुगेका थिए । दुई सिजन लयमा देखिएका भार्डिओलले क्लबलाई जर्मन कपको उपाधि दिलाउन भूमिका खेलेका थिए ।

भार्डिओलले सिटी भित्रिने क्रममा आफू एक दिन इंग्ल्याण्डमा खेल्ने सपना रहेको बताउँदै सिटीमा आबद्ध हुन पाउनु आफू र आफ्नो परिवारका लागि विशेष भएको बताए । ट्रिबेल जितेको क्लबमा आबद्ध हुन पाउनु आफ्ना लागि सम्मान भएको बताए । भार्डिओलले सिटीका स्ट्राइकर एर्लिङ हल्याण्डको सामना गर्नु भन्दा उनीसँग खेल्नु सुखद भएको बताउँदै ‘भाग्यवश म उनको पक्षमा छु र अब मैले उनलाई धेरै ध्यान दिनु पनि पर्दैन भनेका छन । च्याम्पियन्स लिगमा गत सिजन सिटी र लाइपजिग अन्तिम १६ मा भिडेका थिए । इत्तेहादमा ७-० को जित निकालेको सिटी समग्रमा ८-१ ले विजयी भएको थियो ।

क्रोएसियाका लागि २१ खेल खेलेका भार्डिओल भनेका छन, ‘गत सिजन हरेकले सिटीलाई छल्ल चाहेका थिए ।

साविक विजेता अमेरिका विश्वकपबाट बाहिर

काठमाडौँ - साविक विजेता अमेरिका नवौँ महिला विश्वकप फुटबल प्रतियोगिताको उपाधि होडबाट बाहिरिएको छ । स्विडेनले आइतबार खेलिएको रोमाञ्चक प्रिक्वार्टरफाइनल खेलमा वलियो अमेरिकालाई पेनाल्टी सुटआउटमा ५-४ गोलले हरायो ।

महत्वपूर्ण जितसँगै स्विडेन प्रतियोगिताको क्वार्टरफाइनलमा पुगेको छ । अमेरिका सर्वाधिक चार पटकको उपाधि विजेता राष्ट्र हो । अमेरिकाले महिला विश्वकपमा पहिलो, तेस्रो, सातौँ र आठौँ संस्करणको उपाधि जितेको थियो । महिला विश्वकपमा अमेरिकाको यो सबैभन्दा खराब प्रदर्शन हो ।

स्विडेन र अमेरिकाबीचको निर्धारित समयको खेल गोलरहित बराबरीमा सकिएको थियो । खेलको प्रारम्भदेखि नै स्विडेनले अमेरिकालाई कडा चुनौती दिएको थियो । त्यसपछि खेल थप समयतर्फ धकेलिएको थियो । थप गरिएको समयमा पनि दुबैतर्फ र्वाट गोल हुन सकेन ।

त्यसपछि खेल पेनाल्टी सुटआउटमा गयो । पेनाल्टी सुटआउट पनि निकै रोमाञ्चक थियो । अन्ततः पेनाल्टी सुटआउटमा स्विडेनले बाजी माँयो । जारी विश्वकपको क्वार्टरफाइनलमा पुग्ने स्विडेन चौथो राष्ट्र हो । जापान, स्पेन र नेदरल्यान्ड्स यसअघि नै क्वार्टरफाइनलमा पुगिसकेका छन ।

प्रिक्वार्टरफाइनलमा स्पेनले स्विट्जरल्यान्डलाई २-० र जापानले नर्वेलाई ३-१ गोलले हराएका हुन् । नेदरल्यान्ड्सले भने दक्षिण अफ्रिकालाई २-० गोलले हराएको हो । प्रतियोगिताको क्वार्टरफाइनलमा स्पेनले नेदरल्यान्ड्सको सामना गर्नेछ । जापा(नले भने क्वार्टरफाइनलमा स्विडेनलाई प्रतिद्वन्द्वीको रुपमा पाएको छ ।

नेपाली क्रिकेटरले इण्डियामा प्रशिक्षण लिने

काठमाडौँ - नेपाल क्रिकेट संघ (क्यान)ले ६जना क्रिकेट खेलाडी(लाई प्रशिक्षणका लागि इण्डिया पठाएको छ । आगामी एसिया कप र टी-२० विश्व कप एसिया छनोटलाई लक्षित गरी ती क्रिकेटरलाई प्रशिक्षणमा पठाइएको हो । उनीहरूमा विनोद भण्डारी, कमल सिंह ऐरी, विवेक यादव, कमल खत्री, सागर ढकाल र लोकेश बमलाई एक महिना लामो प्रशिक्षणका लागि दिल्ली पठाइएको संघ स्रोतले बताएको छ । अहिले सिनियर टिमभन्दा बाहिर रहेका विकेटकिपर विनोद भण्डारी र अलराउण्डर विवेक यादव भने १९ औँ एसियाली खेलकुदमा पनि सहभागी हुने छन । यस्तै तीव्र गतिका बलर कमल सिंह ऐरी खेलका दौरान घाइते भएपछि राष्ट्रिय टिममा कमब्याक हुन सकेका छैनन भने, बायाँ हातका तीव्र गतिका बलर कमल खत्री तत्कालीन प्रदेश १का लागि खेल्छन । खत्री हालसम्म सिनियर टिमको बन्द प्रशिक्षणमा भने, समावेश हुन सकेका छैनन । त्यस्तै ब्याटर लोकेश बम र स्पिनर सागर ढकालले पनि राष्ट्रिय टिममा पुनः फर्कन सकेका छैनन । हाल नेपालमा वर्षायाम भएको कारण राम्रो तयारी र प्रशिक्षणका लागि क्यानले पहिलो चरणमा ती ६ खेलाडीलाई इण्डिया पठाएको बताइएको छ । क्यान स्रोतका अनुसार अन्य खेलाडीलाई पनि नेपाल बाहिर प्रशिक्षणमा पठाउने तयारी भइरहेको बताइन्छ । यसैगरी क्यानले यू-१९ का खेलाडीलाई पनि केही समय पश्चात विदेश प्रशिक्षण र अभ्यासका लागि पठाउने तयारी गरेको छ । आगा(मी अक्टोबर ३० देखि ९ नोभेम्बरसम्म नेपालले टी-२० विश्वकपको एसिया छनोट खेल हुदैछ । एसिया क्षेत्र छनोटमा आयोजक नेपाल, मलेसिया हङकङ, युएई, ओमान, सिंगापुर, वहराइन र क्वालिफायर ए र बी बाट आउने दुई टोली सहभागी हुनेछन । त्यस्तै एसिया छनोट ए मा कुवेत, माल्दिभ्स, कतार र साउदी अरेबिया रहेका छन । सोही अनुरूप नेपालको सिनियर टोलीले अगष्ट ३० देखि सेप्टेम्बर १७ सम्म हुने एसिया कप खेल्नेछ । एसिया कपको समूह ए मा भारत, पाकिस्तान र नेपाल छन । नेपालले ३० अगष्ट र ४ सेप्टेम्बरमा पाकिस्तानसँग खेल्ने तालिका छ ।

बजारमा आएको मन्दीले व्यवसायी र सर्वसाधारण चिन्तिता

रूपा थापा

आम सर्वसाधारण वा व्यवसायीहरु बैक तथा वित्तिय संस्थाको ऋण तिर्न नसकेर वा व्यवसायमा मन्दी आएर धमाधम आत्महत्या गरिरहेका छन् । बजारमा आएको आर्थिक मन्दीका कारण आम नागरिक र व्यवसायीहरु आत्महत्याको वाटो रोज्न बाध्य हुँदा समेत सरकार लाचार बनिरहेको छ ।

यता, बैक तथा वित्तिय संस्थाहरु भने अहिले पनि आफुले यति र उति नाफा कमाउने भन्दै प्रचारप्रसार गरिरहेका छन् । बजार पूरै मन्दीमा छ । बैकमा पैसा राखेका समेत आफ्नो बचत भटाभट निकालेका छन् । बैकले कर्जा प्रवाह गर्न नसकेको व्यापक हल्ला छ ।

अनि हामीले यति आम्दानी गर्‍यौं, यति नाफा भयो भनेर बैकले भनिरहँदा अधिकाशको प्रश्न एउटै छ, ‘के यीनीहरुले पैसा चोर्ने त गरेका छैनन् ?’ अहिले उद्योग वाणिज्य व्यवसायी महासंघका अध्यक्ष चन्द्र ढकाल, पूर्वअध्यक्ष शेखर गोल्छालगायत मुलुकको अर्थतन्त्र छ दशकअघिको अवस्थामा पुगेको दाबी गर्छन् ।

बैकमा एक लाखको चेक लिएर गएमा अर्को शाखा पठाइन्छ । त्यहाँवाट पनि अर्को शाखा पठाइन्छ । अनि एक लाख बचत फिर्ता गर्न नसक्ने बैकले यति र उति नाफा भयो भनेर भन्नु लज्जास्पद पनि छ । बजारको कुरा गर्ने हो भने घरजग्गा, गाडी र सेयरको कारोबार पूरै ठप्प छ ।

करिव तीन वर्षअघि दुई करोडमा किनेको घडेरी अहिले पैसाको खाँचो परेर यसको आधा मूल्यमा बेच्छु भन्दा समेत विक्दैन । सेयर र गाडीको पनि यँही अवस्था छ । अनि यस्तो हुँदा बैकले केमा लगानी गरेर नाफा कमायो ? भाटभटेनी सुपरमार्केटका सञ्चालक मिनबहादुर गुरुङका कारण मुलुकका अधिकाश बैक ढुब्ने अवस्थामा पुगेका छन् ।

यता, बालुवाटारस्थित ललिता निवासको जग्गा काण्डका कारण पनि धेरै बैक टाट पल्टिने जस्तो देखिएको छ । गुरुङ त ललिता निवासको जग्गा प्रकरणमा समातिए नै । त्यसरी नै अब सरकारी तथा गुठीका जग्गा व्यक्तिको नाममा दर्ता गरेको आरोपमा चन्द्र ढकाल पनि समातिने अधिकाशको भनाइ छ ।

बागलुङ घर भएका ढकालको गरिव परिवारमा जन्म भएको थियो । तर, काठमाडौं छिरेपछि उनले वनजंगल, सरकारी, गुठी, सार्वजनिकलगायत जग्गा व्यक्तिको नाममा दर्ता गरी करोडौं सम्पत्ति आर्जन गरे । अहिले मुलुकको नाजुक अवस्थामा पुग्दा र व्यवसायीहरुले आत्महत्याको वाटो रोज्दा समेत ढकाललाई केही मतलब छैन ।

उनी उद्योग वाणिज्य महासंघका अध्यक्ष समेत हुन् । अध्यक्षको काम, कर्तव्य, जिम्मेवारी र दायित्व भनेकै उद्योगी, व्यवसायीहरुको संरक्षण गर्नु र मुलुकको अर्थतन्त्रमा समेत टेवा पुर्‍याउनु हो । तर, यसतर्फ ढकालको ध्यान गएको छैन । उनी आफ्नो पेट भर्नतिर मात्र लागिपरेका छन् ।

पछिल्लो समय नेपालका अर्थविद्, विज्ञहरु मुलुकको अर्थतन्त्रबारे बोल्दैनन् । किनकि उनीहरुले पनि थाहा पाइसकेका छन् कि मुलुकको अर्थतन्त्र ढुविसकेको छ । केही दिनअघि मात्रै राजधानीको माइतीघर मण्डलामा विगत दुई महिनादेखि आन्दोलनरत

रहेका सहकारीपीडित बचतकर्ताहरु सरकारले आफुहरुको माग पूरा नगरेको भन्दै सडकमै लम्पसार परे ।

अहिले बजारमा पाँच सय र हजारको नोट पाउने मुस्किल छ । व्यापारी तथा सर्वसाधारणले आआफ्नो घरमा पैसा लुकाइसकेका छन् । त्यसैगरी, सरकारी सेवामै कार्यरत कर्मचारी, ज्येष्ठ नागरिकलगायतले तलबभत्ता नपाएको पनि व्यापक गुनासो छ । अहिले महंगीले सीमा नाघेको छ ।

बेरोजगारीका कारण दिनदहाडै हत्या, हिंसा, चोरी र लुटपाटका घटना बढिरहेका छन् । तर, विडम्बना हाम्रो सरकार र हाम्रा सांसद यो कुरावाट अनजान छन् । मुलुक श्रीलकाको वाटोमा पुगिसकेको छ । तापनि जनप्रतिनिधि, सरकारी कर्मचारी, सांसदलगायतहरु अहिले पनि तलबभत्ता र सेवासुविधा त्याग्न तयार छैनन् ।

आफुहरुलाई युवा नेताको दर्जा दिने गगन थापा, महेश बस्नेत, रवि लामिछाने, राजकुमारी भाँकी, रमेश खरेललगायतले सार्वजनिक पदमा बस्दा अकुंत सम्पत्ति आर्जन गरेको भन्दै उनीहरुको सम्पत्ति छानबिन मागसहित अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगमा उजुरी परेको आम सर्वसाधारण बताउँछन् ।

अख्तियारले कहिले उनीहरुको सम्पत्ति छानबिन गर्छ र कानूनको दायरामा ल्याउँछ भनेर अब हेर्न मात्र बाँकी छ । यसरी नेताहरु पनि भ्रष्टाचार गर्ने र व्यापारीहरु पनि राज्यलाई राजस्व छल्ने भएपछि देश कहाँ उभो लाग्छ ।

राजनीतिक दलका नेता, सरकारी कर्मचारी र व्यापारीहरु गैरकानूनी रुपमा आर्जन गरेको सम्पत्ति विदेशी बैकमा लगेर राखिरहेका छन् । तर, आम सर्वसाधारण बैकको ऋण तिर्न नसकेर वा खान नपाएर आफु र आफ्नालाई मारन बाध्य भएका छन् । नेपाललाई कृषि प्रधान मुलुक भनिन्छ । तर, भारतले चामल निर्यातमा प्रतिबन्ध लगाउनेवित्तिकै सरकार तर्सिएको छ । व्यापारीहरुले चामलमा कालोबजारी सुरु गरेका छन् त आर्थिक अवस्था कमजोर भएका गरिव जनता भोकभोकै मर्नुपर्ने बाध्यात्मक अवस्था सिर्जना भएको छ ।

अनि कसरी हाम्रो मुलुक कृषि प्रधान भयो ? खाद्यान्नदेखि हरेक वस्तु हामी आयातमै भर पर्नुपर्ने स्थिति छ । यहाँ भएका सबै खेतीयोग्य जमिन घर र वाटोले मारिँएको छ । कृषकहरु दिनहुँ ऋण काटेर विदेशिएका छन् । उब्जनी हुने जमिन समेत मरुभूमिमा परिणात हुन लागेको छ ।

अन्नको भण्डार भनेर समेत चिनिने वा नेपालमा सबैभन्दा बढी धान उब्जनी हुने तराई प्रदेशमा यस वर्ष सबैभन्दा कम रोपाइँ भएको छ । रोपाइँ भएकोमा पनि पानीको अभावका कारण खेतमै धान सुकेको छ । कृषकहरु आँखा भरी आँसु लिएका बसेका छन् । जमिन पानीको अभावका कारण चिराचिरा परेको छ ।

अब सरकारले तराई प्रदेशलाई सुख्खा क्षेत्र मात्र घोषणा गर्न बाँकी छ । अनि कसरी मुलुक कृषि प्रधान भयो ? जहाँ नुनदेखि गुन्द्रकसम्मै बाहिरबाट आयात गर्नुपर्छ, त्यो मुलुकलाई कृषि प्रधान भनिनु निकै लज्जास्पद छ । अहिले भाटभटेनी सुपरमार्केटका

सञ्चालक मिनबहादुर गुरुङ समातिएपछि भाटभटेनीमा सामान किन्नेको संख्या हवातै घटेको छ ।

त्यँहा कार्यरत कर्मचारीहरु छ महिनादेखि तलब नपाएको गुनासो गर्छन् । उता, सामान आयात गर्ने व्यवसायीहरु पनि सामानको रकम नपाएको बताउँछन् । अहिले भाटभटेनीमाथि कुन बैकले कब्जा गर्ने भनेर बहस चलन थालेको छ । आम सर्वसाधारणदेखि व्यापारी, बैक तथा वित्तिय संस्थाले समेत गुरुङले अब ऋण तिर्न सक्दैनन् भनेर थाहा पाइसकेका छन् ।

त्यसैगरी, घरजग्गा, गाडी र सेयर दलाली तथा व्यवसायीहरु पनि बैक तथा वित्तिय संस्थाको ऋण तिर्न नसकेर टाप कसेका छन् । अधिकाशले बैक तथा वित्तिय संस्था बन्द हुने अनुमान लगाउन थालिसकेका छन् । बैकले कर्जा उठाउन सकेको छैन । खराब कर्जाको दर बढिरहेको छ ।

तर, यो कुरा बाहिरिएमा बचतकर्ताहरु रकम निकाल्न आउने डरले बैकले त्यसको विवरण लुकाएको बैककै कर्मचारी बताउँछन् । चिया पसलदेखि भट्टी पसलसम्मै आम सर्वसाधारण एउटै कुरा गर्छन्, सहकारीमा पैसा राखेर त ढुविहाल्यो । अब बैकमा पनि पैसा नराखौं ।

जनताले बैक तथा सहकारीमाथि विश्वास गर्न छोडेका छन् । सहकारी र बैकमा नयाँ खाता खोल्न त परिजाओस्, भएको खाता समेत बन्द गरिराखेका छन्, जनता । यसरी मुलुकको अर्थतन्त्र प्रत्येक दिन नाजुक हुदैँ गएको छ ।

महंगी बढेको बढ्यै छ त बेरोजगारी थपेको थपै । अहिले मुलुकको अर्थतन्त्र कता जादैँ छ भनेर कोही पनि भन्न नसक्ने अवस्थामा पुगेका छन् । सबै अर्थविद्, विज्ञहरु अन्यौलमा परेका छन् । विदेशी ऋणले नेपाली जनतालाई च्यापिसकेको छ । एक नेपालीको टाउकोमा ८० हजार विदेशी ऋण पुगेको छ ।

२२ खर्बभन्दा बढी विदेशी ऋण नेपाल सरकार लिएको छ । तर, यो कसरी गर्ने भनेर सरकारमा बस्ने कोहीलाई पनि चासो छैन । राजनीतिक दलका नेताहरुले अब सिधासाधी जनतालाई आफ्नो कार्यकर्ता वा सदस्यता बाँडेर उखान टुक्का गर्ने दिनको पनि अन्त्य हुदैँ छ ।

अहिले एकथरी नेपालमाथि विदेशी हस्तक्षेप लाग्ने र अर्काथरी राजा वा आर्मी शासन लाग्ने बताउँछन् । तर, जो आएपनि मुलुकको अर्थतन्त्र माथि नलाग्ने अधिकाशको भनाइ छ । बजारमा घरजग्गा, गाडी र सेयर किन्नु हुन्न वा व्यवसाय गर्नु हुन्न भनेर भन्नेहरु यत्तिकै भेटिन्छन् । अनि सरकारले कसरी राजस्व उठाउँछ र सरकारी खर्च धान्छ ?

सरकारको आम्दानीको स्रोत सुक्दै गएको छ, तर खर्च भने दिनप्रति दिन बढिरहेको छ । अब नेपाल सरकारले विदेशीसँग दिएको ऋण तिर्न नसके नेपाल विश्व कालोसूचीमा पर्ने छ । तब न नेपाल रहन्छ न त नेपाली । त्यतिबेला अर्थतन्त्र होइन देश नै रहँदैन । यदि सरकारले समयमै ध्यान नदिए मुलुकमाथि विदेश हस्तक्षेप लाग्न धेरै समय लाग्दैन ।

रूपा थापा
भक्तपुर

रहेका सबै नेपालीहरूलाई निस्तेज पार्नुपर्नेछ जुन कुनै पनि सरकारको पालामा सम्भव छैन। यदि यो सरकारले डा। केसीलाई सत्याग्रह नै सुरू गर्न बाध्य पार्‍यो भने पुष्टि हुनेछ - सु।साम्यवादी पाटी नेतृत्वको यो सरकार पनि बर्सिनि जनताका छोराछोरीले स्वास्थ्यकमी बन्न थप ४० अर्ब तिरून् भन्ने चाहन्छ। त्यसको अर्थ नागरिकलाई सस्तो र सुलभ उपचार होइन, स्वास्थ्य क्षेत्रको अकुत र अनियन्त्रत व्यापार सरकारको प्राथमिकता हो भन्ने पनि पुष्टि हुनेछ।
याद रहोस्, लोकतन्त्रमा खुलमखुला यस्तो नीति लिने सरकार र दलहरूको चुनावी पराजयमार्फत विनाश सुनिश्चित हुन्छ । सेतोपाटीबाट

स्वास्थ्य

बुढेसकालमा देखिन्छ यस्ता रोग, अपनाउनुस सावधानी

उमेर बढ्दै जाँदा रोगको जोखिम पनि बढ्छ । बुढेसकालमा कतिपय रोगले बढी सताउने गर्छ । यी रोगहरूले बुढेसकालको पीडा थप्छन। वास्तवमा, बढ्दो उमेरसँगै हाम्रो शरीरको रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता पनि कम हुन थाल्छ र शरीर रोगसँग लड्न सक्षम हुँदैन । यस्तो अवस्थामा शरीरलाई विभिन्न किसिमका रोगले घेर्छ । बुढेसकालमा कुन-कुन रोगको जोखिम बढी हुन्छ भन्ने कुरा जानौं ।

क्यान्सर- बुढेसकालमा क्यान्सर रोगको जोखिम उच्च हुन्छ । यो रोगले वृद्धावस्थामा महिला र पुरुषलाई बढी सताउने गर्छ । क्यान्सर हुनुअघि अर्को एउटा रोग भए पनि, जुन बुढेसकालमा सबैभन्दा बढी जोखिममा रहन्छ, तर सबैभन्दा पहिले क्यान्सरबारे जानकारी गरौं । अमेरिकामा क्यान्सरबाट सबैभन्दा बढी मृत्यु हुने गरेको छ । पुरुषको उमेर ४५ वर्ष नाघेपछि, क्यान्सरको जोखिम हुन थाल्छ ।

सेन्टर फर डिजिज कन्ट्रोलका अनुसार क्यान्सर अमेरिकामा वृद्धवृद्धाहरूलाई असर गर्ने दोस्रो प्रमुख रोग हो। यहाँ पुरुषलाई बुढेसकालमा फोक्सोको क्यान्सर हुने खतरा बढी हुन्छ । वास्तवमा, हृदयघात अमेरिकामा वृद्धहरूको लागि नम्बर एक रोग हो। यहाँ ५० वर्षको उमेरमा महिलालाई स्तन क्यान्सरको जोखिम बढी हुन्छ । फोक्सो र स्तन क्यान्सरपछि, कोलोन क्यान्सर र प्रोस्टेट क्यान्सरको जोखिम सबैभन्दा बढी हुन्छ।

मुटु रोग - सेन्टर अफ डिजिज कन्ट्रोल एन्ड प्रिभेन्सनले अमेरिकामा वृद्धवृद्धामा सबैभन्दा बढी देखिने रोग मुटु रोग पहिलो नम्बरमा रहेको बताएको छ। ५० वर्ष नाघेपछि, यो रोगको जोखिम बढ्न थाल्छ । यो रोग भारतीय वृद्धवृद्धाहरुमा ठूलो संख्यामा देखिएको छ । सेन्टर अफ डिजिज कन्ट्रोल एन्ड प्रिभेन्सनका अनुसार अमेरिकामा चार विरामीमध्ये एक जनाको हृदयघातका कारण मृत्यु हुन्छ। एक वर्षमा हृदयाघात अर्थात हृदयघातबाट मृत्यु हुने विरामीको संख्या ६ लाख ३० हजारभन्दा बढी छ । अमेरिकामा हरेक ४० सेकेन्डमा एक जनालाई हृदयाघात हुने रिपोर्टमा उल्लेख छ ।

स्त्रोक - मस्तिष्कघात सबैभन्दा सामान्य मस्तिष्क रोग हो। अमेरिकामा हृदयाघात र क्यान्सरपछि, सबैभन्दा बढी यो रोगका कारण मृत्यु हुने गरेको छ । यो रोगले वृद्धवृद्धालाई पनि बढी असर गर्छ ।

आँखा पाक्ने रोगबाट बच्न दूरी कायम गर्न सुझाव

चितवन । चितवनसहितका जिल्लामा यति बेला आँखा पाक्ने रोग निकै बढेर गएको छ । कतिपय पालिका शिक्षण संस्था बन्द गरेर रोग नियन्त्रणमा जुटेका छन । चिकित्सकले कोभिड-१९ भै हातको सरसफाइ, सामाजिक दूरी कायम गर्नसके रोगबाट बच्न सकिने सुझाव दिएका छन ।

भरतपुर आँखा अस्पतालका आँखा रोग विशेषज्ञ डा कुमुदिनी सुवेदीले आँखा पाक्ने रोग फैलिन नलिन कोभिड-१९ मा जस्तै हातको सरसफाइ र सामाजिक दूरीमा ध्यान दिनुपर्ने बताइन । उनले भनिन, “हामीले कोभिडको जस्तै समय समयमा हात धनुपर्छ, हातले आँखा छुनु हुँदैन, सङ्क्रमित विरामीबाट टाढै रहनुपर्छ ।” आँखा पाक्ने रोग (पिङ्ग आई डिजिज) विशेषत वर्षा मौसममा बढी देखिने जनाउँदै उनले सामान्यतया भाइरसले नै यो रोग फैल्याउने गरेको बताइन ।

उनले भनिन, “एकै समयमा धेरै जनालाई हुने सरुवा रोगका रुपमा हामीले यसलाई लिएका छौं ।” यो रोग एकबाट अर्कीमा नजिकको सम्पर्क (क्लोज कन्ट्याक्ट) भएको ठाउँमा सर्ने डा सुवेदीले बताइन । उनले भनि, “छात्रावास, विद्यालय, अस्पताल, जेल (कारागार) जहाँ धेरै भीडभाड हुन्छ त्यस्तो ठाउँमा एकबाट अर्कीमा सजिलै सर्ने बढी सम्भावना रहन्छ ।”

यो रोग एक जनाबाट अर्कीमा फैलिन २४ घण्टादेखि एक हप्ता जति समय लाग्ने जनाउँदै उनले तीन हप्तादेखि कसैकसैलाई एक महिनासम्म पनि दुःख दिने जानकारी दिइन । उनले भनिन, “विरामी पहिलो पटक हामीकहाँ आउँदा आँखा विभायो, विहान उठ्दा आँखा सुनिएको देखियो, आँखा कचेराले टालियो, आँसु बढी आयो, उज्यालोमा हेर्न गाह्रो भयो भन्ने लक्षण लिएर आउनुहुन्छ ।” सुरुमा विरामीको आँखा हेर्दा बाहिरी कोष सुनिएको, कचेरा लागेको, आँखा रातो भएको देखिने गरेको उनको भनाइ छ ।

आँखा पाक्ने रोगले गम्भीर बनाएको अवस्थामा यसले आँखाको नानी (कर्निया) मा मसिना-मसिना घाउ गराउन सक्ने उनले जानकारी दिइन । उनले भनिन, “आँखा पाकेको विरामी देख्नुभयो भने त्यसबाट स्वस्थ मानिस टाढै बस्नु राम्रो रहन्छ ।” यसबाट बच्नका लागि कालो चस्मा प्रयोग गर्न उहाँको सुझाव छ । उनले भनिन, “चस्माले रोकथाममा सहयोग त पुर्याउँछ, तर एकबाट अर्कीमा सदैन भन्ने हुदैन ।” घरमा कसैलाई आँखा पाक्ने रोग भएको छ भने उहाँबाट टाढै बस्नुपर्ने भन्दै उनले थपिन, “विरामीले चलाएका सामग्री रुमाल, तौलिया, सिरानीलगायतका सामग्री स्वस्थ मानिसले चलाउन हुँदैन ।” सकभर विरामीलाई छुट्टै कोठामा राख्दा अभै राम्रो हुने उनको सुझाव छ । उनले भनिन, “घरमा एउटै बाथरुम हुन्छ, विरामीले आँखा पुछेर छोएका वत्तीको स्वीच, ढोकाको ह्याण्डीललगायतका ठाउँमा स्वस्थ मानिसले छोएर आँखामा छोइयो भने यो रोग सर्दछ ।”

यो रोग लागेमा अस्पतालमै आएर जचाउन सुझाव दिँदै डा सुवेदीले भनिन, “परीक्षण नगरी मेडिकलमा गएर औषधि लिनुहुँदैन, मेडिकलमा गएर देखाउँदा आँखा विशेषज्ञले नहेर्न सक्नुहुन्छ ।” कुनै कुनै घटनामा फर्मासिस्टले औषधि दिँदा केही नराम्रो दुर्घटना भएका जनाउँदै उनले आँखा पाक्ने रोग लागेपछि विशेषज्ञ चिकित्सकको राय लिएर मात्रै औषधि राख्न सुझाव दिइन । रासस

संसद..

सो पत्रकार सम्मेलनमा बताइए अनुसार महासंघसँग आवद्ध जातीय संस्थाहरुले विभिन्न विषयमा अन्तरक्रिया, अनुशिक्षण, गोष्ठी, छलफल कार्यक्रमको आयोजना गर्दै दिवस मनाउँदैछे छ । त्यसै मिलिसिलामा १९गते तमू ह्युल छाँज धी (गुरुङ राष्ट्रिय परिषद्) केन्द्रीय कार्यसमितिको आयोजनामा २९औ विश्व आदिवासी दिवस र नेपालको आदिवासी आन्दोलन अवस्था विषयक अन्तरक्रिया, सोही दिन सुनुवार सेवा समाज केन्द्रीय कार्यसमितिकै आयोजनामा शुभकामना आदनप्रदान तथा आत्मनिर्णयको अधिकार कार्यान्वयनका लागि कोईच (सुनुवार) युवाको भूमिका विषयक अनुशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ । त्यसैगरी अस्ति २० गते नेपाल मगर संघ केन्द्रीय कार्यसमितिको आयोजनामा “आदिवासी जनजाति आन्दोलनको वर्तमान अवस्था र चुनौती” हिजो २१ गते नेाजम महिला विभागको आयोजनामा “आदिवासी जनजाति महिलाहरुको समानुपातिक समावेशी प्रतिनिधित्व र सिङको सिफारिस नं.३९ आदिवासी महिला र किशोरीको सवाल” विषयमा अन्तरक्रिया कार्यक्रम गरिसकेको छ । यसै क्रममा आज २२ गते सोमवार किरात राई यायोक्खा केन्द्रीय कार्यसमितिको आयोजनामा यायोक्खाको ३६औँ स्थापना दिवस तथा १ नम्बर प्रदेश पुनः नामकरण विषयमा बहस र आजै आदिवासी जनजाति अपांग संघको आयोजनामा National Level Workshop On Youth Leadership And Engagement In Cad'aign Of Indigeneity,Woman and Child. त्यसैगरी भोलि २३ गते राष्ट्रिय आदिवासी जनजाति महिला महासंघको आयोजनामा Oneday Interaction Program On Indigenous Youth Back To Their Roots An Interactive Dialogue. साउन २५ गते आदिवासी जनजाति अपांग महिला संघले Struggles Of Indigenous Inspiring Personalities Of Nepal.नामक पुस्तक विमोचन गर्ने कार्यक्रम छ । विश्व आदिवासी दिवसको सन्दर्भमा आदिवासी जनजाति पत्रकार महासंघ,फोनजिले प्रदेश नम्बर १ आन्दोलनको विषयमा बृहत अन्तरक्रियात्मक विचार गोष्ठीको आयोजना गरेको छ भने २० गतेदेखि २७ गतेसम्म इण्डिजिनियस टेलिभिजनले आदिवासी जनजातिहरुको सवालमा एकरूपते बहस कार्यक्रम सञ्चालन गरिरहेको छ । नेाजमले पत्रकार सम्मेलनमा जानकारी गराए अनुसार अन्तर्राष्ट्रिय आदिवासी दिवस नेपालका आदिवासी जनजातिहरुले पनि विशेष उत्सवका रुपमा मनाउदै विशेष कामनाउदै आदिवासी जनजातिहरुको जातीय, भाषिक, साँस्कृतिक तथा धार्मिक पहिचानलाई स्थापित गर्ने, आदिवासीहरुको मौलिक ज्ञान सीप र उनीहरुको थातथलोको संरक्षण एवं प्रबर्द्धन गर्ने र राज्यका हरेक निकायमा समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तको आधारमा अर्थपूर्ण र सम्मानजनक सहभागिता जनाउने मुद्दाहरुलाई राष्ट्रिय वा अन्तर्राष्ट्रिय रुपमा बहस पैरवी गर्ने महत्वपूर्ण अवसरका रुपमा लिदै मनाउने गरिएको बताइएको छ । यसरी विश्व आदिवासी दिवस विभिन्न साँस्कृतिक कार्यक्रमहरु सहित सम्पन्न गर्ने अभ्यास विगत देखि नै हुँदै आएकोले यो उत्सवमा नेपालका आदिवासी जनजातिहरुको पहिचान भल्किने साँस्कृतिक भाँकीहरुसमेत प्रदर्शन गरिनेछ। नेपाल आदिवासी जनजाति महासंघले यो वर्ष २४ साउन २०८० बुधवारको दिन नेपालका आदिवासी जनजातिहरुको मातृभाषा र लोकभाकामा बनेका गीतहरु, साँस्कृतिक भाँकीहरु, स्थानीय र रैथाने प्रकृतिका आदिवासी जनजातीय कलाकृति सहितका प्रदर्शनी, विभिन्न जातीय वेषभूषा सहित संघीय राजधानीको मध्य भाग भुकुटीमण्डपको प्रदर्शनीमार्ग देखि प्रज्ञा भवन कमलादीसम्म च्याली गरी आदिवासी जनजातिहरुको भव्य प्रस्तुतिलाई प्रतिविम्बित गरिने जनाइएको छ । सो दिन साँस्कृतिक भाँकी, च्याली-जुलुशका लागि ११वजे भुकुटीमण्डपमा भेला भइ नगरपरिक्रमा स्वरुप भद्रकाली, सुधारा, जमल, घण्टाघर हुँदै नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान कमलादीको सभाहलमा पुगी मूल समारोहमा परिणत भई प्रज्ञा भवनको सभाहलमा मूल समारोहका प्रमुख अतिथि

सम्माननीय प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्डबाट मूल समारोहको समुदघाटन गर्ने बताइएको छ । उक्त कार्यक्रममा माननीय मन्त्री, पाटी प्रतिनिधि, संवैधानिक निकायका प्रमुख, माननीय सांसद, महासंघका पूर्व प्रमुख, विभिन्न आदिवासी जनजातिका विशिष्ट व्यक्तित्व, जातीय संस्था र संबद्ध संगठनका अध्यक्ष लगायत विभिन्न क्षेत्रका आदिवासी जनजाति संघसंस्थाका हजारौ प्रतिनिधिहरुको उपस्थिति हुने बताइन्छ ।

२९ औ विश्व आदिवासी दिवस मूल समारोहमा उपस्थित प्रमुख अतिथि सम्माननीय प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहाल प्रचण्ड लगायत विशिष्ट व्यक्तित्वहरुले आदिवासी जनजातिहरुको सवालमा आ-आफ्ना विचार, मन्तव्य राख्ना साथै विभिन्न जातीय संघसंस्थाहरुबाट मौलिक साँस्कृतिक नृत्यहरु पनि प्रस्तुत गरिने बताइएको छ ।

२९ औ विश्व आदिवासी दिवसकै अवसरमा प्रज्ञा भवनको पछाडि पट्टी रहेको खुल्ला वगैचामा आदिवासी जनजातिहरुको विभिन्न परम्परागत मौलिक खानपीनहरु प्रदर्शनी ९फुड फेस्टीभल० तथा बिक्री वितरण स्टलहरु पनि राखिने जनाइएको छ ।

माओवादी...

अभियान संचालन गर्ने निर्णयसमेत गरेको छ । माओवादी केन्द्रमा ९ गैर भूगोल सहित ९ प्रदेश रहेका छन् । बुधवारदेखि आइतवारसम्म चलेको केन्द्रीय समिति बैठक प्रधानमन्त्रीसमेत रहेका अध्यक्ष प्रचण्डले बैठकमा केन्द्रीय सदस्य, पदाधिकारीहरुले उठाएका प्रश्नको जवाफ दिएपछि समापन भएको थियो । अन्तमा “माओवादी जिन्दावाद” नाराले बैठक हल गुञ्जायमान बनाइदै बैठक थियो । सो बैठक समापनका क्रममा अध्यक्ष प्रचण्डले पाटी जागिसकेको र देशको नेतृत्व गर्ने अभिव्यक्ति दिदै नेताहरुलाई बडा वडामा गएर जनतासँग सम्बन्ध मजबुत बनाउन निर्देशन दिनका साथै आफ्नो नेतृत्वको सरकारले भ्रष्टाचार र तस्करीका फाइल खोलेको भन्दै साथ दिन र राप्ता कामका प्रचार जोडदार रुपमा गर्नसमेत निर्देशन दिएका छन् ।

नेकपा माओवादी केन्द्रको उक्त बैठक अघि अध्यक्ष प्रचण्डले विहानै पदाधिकारी बैठक बोलाइ पाटीका पदाधिकारीहरुको जिम्मेवारी हेरफेर गरेका थिए । सो हेरफेर बारे महासचिव देव गुरुङले कमलादीस्थित पाटीको केन्द्रीय समितिको चौथो पूर्ण बैठकमा जानकारी गराएका छन् । बैठकमा अध्यक्ष प्रचण्डले यसअघिको बैठकमा आफूले प्रस्तुत गरेको राजनीतिक प्रतिदन माथि केन्द्रीय सदस्यहरुले उठाएका प्रश्नहरुको जवाफ दिएका थिए । त्यसरी पदाधिकारीहरुको रुपान्तरित जिम्मेवारी अनुसार उपमहासचिवद्वय वर्षमान पुनैलाई विशेष प्रदेश र जनार्दन शर्मालाई बागमती प्रदेशको इन्चार्जको जिम्मेवारी दिइएको छ । त्यस्तै मधेश प्रदेशको इन्चार्जमा लिलामणि पोखरेल, गण्डकी प्रदेशको इन्चार्जमा देवेन्द्र पौडेल, तत्कालीन प्रदेश १को इन्चार्जमा चन्द्रप्रकाश खनाल, लुम्बिनीको इन्चार्जमा हितमान शाक्य, कर्णालीमा मातृका यादव र सुदूरपश्चिमको इन्चार्जमा डिलाराम आचार्य रहेका छन् । यसैगरी गिरिराजमणि पोखेललाई उपत्यका सम्पर्क समन्वय प्रदेश र राम काकीलाई प्रवास प्रदेश इन्चार्जको जिम्मेवारी दिइएको छ । यस्तै केन्द्रीय सदस्य राजन दाहाललाई संगठनात्मक क्षेत्रमा देखिएको समस्या समधान गर्ने जिम्मा दिइएको छ । यस्तै प्रदेश र जिल्लाका इन्चार्जहरुको पनि जिम्मेवारी तोकिएको छ ।

यसअघि बागमतीमा हितमान शाक्य, तत्कालीन १ प्रदेशमा राम काकी, मधेसमा गणेश साह, गण्डकीमा हितराज पाण्डे, लुम्बिनीमा चक्रपाणि खनाल, कर्णालीमा कालीबहादुर मल्ल र सुदूरपश्चिममा खगराज भट्ट इन्चार्ज तोकिएका थिए । पाटीले आगामी भदौदेखि ३ महिनासम्म पाटी सुदृढिकरणका लागि “जनतासँग माओवादी, विशेष रुपान्तरण” अभियान संचालन गर्नका साथै “आइटी फोरम नेपाल” सञ्चालन गर्ने भएको छ ।

अन्तरजातीय....

उक्त कार्यक्रमका प्रमुख अतिथिद्वय डा. भक्त राई, डा. तारामणी राई, अतिथिहरुमा अन्तर्राष्ट्रिय खेलकूद छनोट परिषदका प्रमुख एवं उपसचिव महेन्द्र राई, नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानका प्राज्ञ चन्द्र रानाहँछा, संगीतकार, गायक एवं एरेन्जर थिरज राई, गीतकार संघका उपाध्यक्ष रमेश कोइराला, गीतकार संघकै निवर्तमान अध्यक्ष शुभ मकारुङ, साहित्यकार चन्द्र मादेन आन्छन, चर्चित पत्रकार टिका चाम्लिङ लगायत विभिन्न लेखक, संस्कृतिकमी, रंगकमी, साहित्यकार, संगीतकार, गायक, कविहरुको उपस्थिति रहेको थियो । यस अवसरमा अन्तरजातीय विवाह र तीन चुलाको महत्व सम्बन्धी गोलमेच छलफलमा गम्भीर रुपमा आ-आफ्ना अवधारणा प्रस्तुत गरेका थिए । गोलमेच छलफलमा अधिकांश वक्ताहरुले कार्यक्रमको विषय उठानै पृथक अनि महत्वपूर्ण भएको बताउदै हडकडका नेपालीहरुले राष्ट्रको हरेक दुःख-सुखमा उल्लेख्य योगदान दिएको र प्रवासमा रहेर पनि २१ औँ अंकसम्म निरन्तर यलम्बर प्रकाशित गर्नु हुने संस्था किरात राई यायोक्खाकी अध्यक्ष चन्द्रका, माया थुलुङ, प्रतिष्ठान हडकडका कुलपति शशीमदन राई लगायत आवद्ध पदाधिकारी र शुभचिन्तकको उच्च प्रशंसा गर्दै सबैलाई धन्यवाद दिइएको थियो । सो कार्यक्रममा यलम्बर पत्रिकाको २१ औँ विशेषाङ्कमा महत्वपूर्ण लेख पस्किनु हुनेहरु चर्चित स्रष्टा प्रगाति राई, डाक्टर भक्त राई र पत्रकार लेखक सचित राईलाई समाजसेवी एवं उपस्थित मध्येका जेष्ठनागरिक दिलेन्द्र म्कारुङ मार्फत शिरमा सेतो फेटा गुथेर (शिर उठानी) सम्मान गरिएको थियो । त्यस्तै किराया हडकड समितिद्वारा सहयोग नगद रु २० हजार पठाईएको रकम किरात राई संस्कृति कलाकार संघका अध्यक्ष शालिक सताशक राई र महासचिव पदम थुलुङ दुवैलाई सभाध्यक्ष वसन्त विर्वाण राईले हस्तान्तरण गरिएको कार्यक्रमको संचालन सामाजिक अभियन्ता प्रमिला राईले गरेकी थिइन ।

नागरिक..

छ, उसले सहकारीमार्फत फिर्ता पाउन सकेनन भने यस कोषमार्फत सरकारले उपलब्ध गराउने छ, र सहकारीबाट सरकारले लिनेछ, मन्त्री श्रेष्ठ चौधरीले बताइन ।

मन्त्रालयले अर्थ मन्त्रालयको सहमति लिएर उक्त कार्यविधिहरु कार्यान्वयनमा लैजान मन्त्रिपरिषद् बैठकबाट निर्णय गराउने चरणमा छ। आगामी दुई महिनाभित्र आवश्यक सम्पूर्ण आन्तरिक तयारी पूरा गरेर सफारी पीडितहरुलाई सरकारले नै पाउनु पर्ने रकम उपलब्ध गराउने सहकारीबाट रकम उपलब्ध गराउने अन्य कार्यविधिहरु भने सहकारी पीडितहरुको दीर्घकालीन समस्या समाधानका लागि अति उपयोगी रहने बताइएको छ । यसै क्रममा मन्त्री श्रेष्ठ चौधरीले, अहिले हामीले कार्यान्वयनमा लैजान लागेका ऐन तथा कार्यविधिहरुको कारण सहकारीमा हुने समस्या र त्यसबाट पीडित हुने सम्भावनाको निर्मूल हुने कुरामा हामी विश्वस्त छौं । यहीं कुरामा ठुक्क भएर नै सहकारी पीडितहरुले लामो समयदेखि जारी राख्नु भएको आन्दोलन स्थगित गर्नु भएको बताउदै माइतीघरमा दुई महिनादेखि आन्दोलनमा रहेका सहकारी पीडितले विहीवारदेखि आन्दोलन स्थगित गरेको बताएकी छन ।

डेँगु....

बताएका छन । बडा समिति कार्यालय आ-आफ्नो वडामा नि:शुल्क जाँच र औपधि वितरणका लागि स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन गरे पनि लामखुट्टेको फुल, लाभो र प्युपा नै नष्ट नगरेसम्म डेङ्गु नियन्त्रण नहुने देखिएकाले व्यापक जनपरिचालन गर्ने निर्णय गरिएको धरान-१५ का वडाध्यक्ष नरेशकुमार इवारामले जानकारी दिए ।

धरानमा डेङ्गुबाट गत जेठ तेस्रो सातायता एक बालिकासहित नौ जनाको मृत्यु भइसकेको छ ।

निजी क्लिनिक, विपी कोइराला स्वास्थ्य विज्ञान प्रतिष्ठान लगायतमा डेङ्गुका विरामी वृद्धिले शैय्या पाउन मुस्किल भएको बताइन्छ ।

विमानस्थल....

आफ्नो साथमा थप एक थान मोवाइल भन्सार नतिरी ल्याउन पाउनेछन । यसैगरी टेलिभिजनको हकमा श्रम स्वीकृति लिइ लगातार १२ महिना काम गरी फर्कने सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध भएका नेपाली यात्रुले जनसकै

आकार प्रकारको टेलिभिजन ल्याउँदा भन्सार तिर्नु नपर्ने भएपनि सामाजिक सुरक्षा कोषमा आवद्ध नभएको अवस्थामा भने यात्रुले ३२ इन्चसम्मको टिभी मात्र भन्सार नतिरी ल्याउन पाउने जारी सूचनामा उल्लेख गरेको छ ।

नेकपा एस.

गरेर माधवकुमार नेपालको नेतृत्वमा पाटी गठन भएपनि पाटी सही र स्वतन्त्र ढंगले चल नसकेको जिकिर गरेका छन ।

१६ पेज लामो “वर्तमान परि स्थिति र हामीले ध्यान दिनुपर्ने ज्वलन्त विषयहरू” दस्तावेज पेस गर्दै पूर्व प्रधानमन्त्रीसमेत रहेका खनालले , अखिर हाम्रो पाटी दक्षिणपन्थी र माओवादीको पिछलग्गु जस्तो भएर अघि बढ्यो । चुनावमा नेपाली कांग्रेस र माओवादी केन्द्र दुवैले हाम्रो पाटीलाई देशभर धोखा दिएको उल्लेख गरेका छन । पाटी नेतृत्वको कमजोरी र गलत रवैयाका कारण पाटी नेता कार्यकर्ता निराश बन्दै एमालेतिरै जाने चिन्तन बढेको बताएका छन । यस्तै नेता खनालले अमेरिकी मिलिनियम च्यालेञ्च कर्पोरेसनले नेपालको विकास गर्ने नाममा ल्याएको परियोजना सम्झौतालाई स्वीकार गरेर राष्ट्रका लागि कलंकको काम गरेको दावी गरेका छन । पाटीलाई वामपन्थी धारबाट दक्षिणपन्थी मार्गमा जानबाट रोक्न वामपन्थी शक्तिहरू बिच एकता र सहकार्य गरेर अगाडि बढ्नु नै अहिलेका मुख्य आवश्यकता रहेको खनालको तर्क छ । यसैगरी खनालले दलाल-पूँजीवाद र जनताको अन्तरविरोध नै प्रमुख वगीय अन्तरविरोध भएको निष्कर्ष सहित गलत कार्यदिशाका कारण पाटी चुनावमा हार खान पुगेको भनाइ छ ।

एएको मंसिरमा सम्पन्न प्रदेश र संघको चुनाव र गत वर्ष वैशाखमा भएको स्थानीय चुनावमा एकीकृत समाजवादी एमालेबाट फुटेर माओवादी केन्द्र, कांग्रेससँग गठबन्धन गरेर चुनाव लडेको थियो । नेपालकै योजनामा हाल एकीकृतबाट २ मन्त्री सरकारमा छन । केही प्रदेशमा पनि एकीकृत समाजवादी सरकारमा छ । पाटी र नेतृत्वले बेलाबेला गरेका सम्झौता र निर्णय माथि समीक्षा गरेर निर्मम रुपमा सच्याएर अगाडि बढ्नुको विकल्प नरहेको कुरा प्रतिवेदनमा उल्लेख गरेका छ । मिलैनियम च्यालेन्ज एकाउन्ट नेपाल विकास समिति (एमसीए-नेपाल) ले मिलैनियम च्यालेन्ज सम्झौता आउँदो भदौबाट पूर्णरुपमा लागू हुने जनाएको छ । उसले सम्झौता (इन्ट्रु इन्टु फोर्स (इआइएफ)को चरणमा पुगेको जनाएको छ ।

अमेरिकाले एमसीसीलाई आफ्नो सेना नेपालभित्र छििराउन विकासका कार्यक्रम प्रवेश गराएको विरोध राजनीतिक दलहरुबाटै चोतफी बन्दै हुँदै आइरहेका छन । एमाले, कांग्रेस, माओवादी केन्द्रलगायत संसदमा रहेका दलहरुले सम्झौतालाई गत फागुनमा संसदबाट पारित गराइ कानुनको रूपमा दिइसकेका छन । अमेरिकाले सम्झौता अनुरूप पाँच वर्षमा ५५ अर्ब रूपैयाँ प्रसारण लाइन र ग्रामीण सडक निर्माणमा सहयोग गर्ने र त्यसमा नेपाल सरकारले २५ प्रतिशत योगदान गर्नु पर्ने सत राख्दै योगदान गर्न नसके एमसीसीले सहयोग रोक्ने प्रावधान राखेको छ ।

मिस नेवा:.....

भने, ट्यालेन्ट शोमा सहभागी नेवार सुन्दरीहरुले नृत्य, गायन, अभिनय, वाक, बाँसुरी वादन, कविता वाचन, कराँते लगायतका आफूमा अन्तर्निहीत प्रतिभा प्रदर्शन गरेर निर्णयकलाई प्रभावित पार्ने कोशिश गरेका थिए । मिस नेवा: नेपाल १७औँ संस्करण अन्तर्गतको ट्यालेन्ट शोमा अविशा कपाली,

कृष्ठी प्रजापति, तुलसी कंसाकार, तिमीला महर्जन, तुलसा प्रजापति, रित्रीका श्रेष्ठ र सिचू मानन्धरले विभिन्न नृत्य प्रदर्शन गरेका थिए ।

त्यसैगरी एड्डिना श्रेष्ठले नृत्यका साथमा कराँते, युनिशा महर्जनले बाँसुरी वादन, खुशी ङंगोलले नेवारी कविता वाचन, रोजिना महर्जनले वक्तृत्व कला, सुविता देउलाले नृत्य र कराँते, अन्सु प्रजापतीले नृत्य र अभिनय, रसिला श्रेष्ठ र मीनासा महर्जनले धिमे बाजा वादन, रिद्धीशा श्रेष्ठले पियानो वादन तथा सकिना महर्जनले वक्तृत्व कला प्रदर्शन गरेका थिए । ती सबै सहभागीहरुले ट्यालेन्ट शोमा प्रदर्शन गरेको कला प्रस्तुतिका आधारमा निर्णायकबाट प्राप्त नामलाई प्रतियोगिताको अन्तिम प्रतिस्पर्धाका दिन मिस ट्यालेन्ट घोषणा गरिने मिस नेवा: नेपालको आयोजक संस्था नेप्प्लज फेसन होमकी अध्यक्ष हेमा मानन्धरले जानकारी दिएकी छन । नेवारी कला, भाषा, संस्कार र संस्कृतिको जगेर्ना तथा नयाँ पुस्तालाई हस्तान्तरण गर्ने उद्येश्यले १७ वर्षदेखि मिस नेवा: नेपालको आयोजना गरिँदै आएको आयोजक संस्थाकी अध्यक्ष हेमा मानन्धर भनाइ छ । यो वर्षको मिस नेवा: नेपालमा १७ जना युवतीले अन्तिम स्पर्धा गर्ने छन । आयोजक नेप्प्लज फेसन होमका प्रमुख सल्लाहकार समाजसेवी सुरबहादुर श्रेष्ठको सभापतित्व तथा मिस नेवा: नेपाल २०२२ सलिना महर्जन, किङ क्वीन इरिना महर्जन, मिस लिटील नेवा: ११४३ सुजुती ङंगोल, मिस नेवा: नेपाल ११४२ सेकेन्ड रनसँअप सेलिना प्रजापती, मिस ट्यालेन्ट श्रेया महर्जन, सोसियल वेलफेयर चिफ अर्दिशा महर्जन, नेपाल भाषा पशिक्षक राजु नापितको विशेष आतिथ्यतामा सम्पन्न ट्यालेन्ट राउन्डमा नेपाल क्योकुसिन सेइसिन काईकान कराँते संघ तथा विश्व क्योकुसिनका उपाध्यक्ष सिहान अशोककुमार श्रेष्ठ, लायन्स क्लब डिस्ट्रिक्ट ३२५ एलका गर्भनर मणी श्रीरत्न बज्राचार्य, नमुना फेसन कलेजका भाईस प्रिन्सिपल जिवेश्वरलाल श्रेष्ठ, माँ बगलामुखी सहकारीका अध्यक्ष अधिवक्ता लक्ष्मण महर्जन, बक्सिङ संघका अध्यक्ष राम अवाल र नेपाल लिपि गुठीका अध्यक्ष अनिल स्थापित निर्णायक रहेका थिए । सो प्रतियोगिताको संयोजकमा मिस नेवा: नेपालकी कृपा महर्जन र मुख्य कोरियोग्राफरमा रेजिना शाक्य रहेका छन ।

हनिट्रयाप.

गरी धर्मिक दिने र पैसा माग्ने गरेको अनुसन्धानबाट थाहा हुन आएको छ । त्यसरी पीडितलाई धम्याउन दिपक पराजुलीले पत्रकारको भूमिका खेल्नका साथै आफूलाई ‘गृह मन्त्रालयको प्रेस सल्लाहार हुँ भनेर परिचय दिने र तर्साउने गरेको अनुसन्धानबाट थाहा भएको छ। त्यस्तै बिमल सुवेदीले म्यासेज र भेट गरेर ब्ल्याकमेल गर्ने गरेका थिए । राइड सेयरिङको पेशा गर्ने सरोज तिमल्सेनाले पीडित र युवती बिच भेट हुँदा बाहिर बसेर निगरानी गर्ने गरेको अनुसन्धानबाट थाहा भएको छ। उनीहरुले ३ लाख २५ हजार नगद बुझिसकेको प्रहरी अनुसन्धानबाट खुल्न आएको छ । आरोपितहरु विरुद्ध आपराधिक लाभ लिन नहुने कसुरमा म्याद लिएर अनुसन्धान भइरहेको ललितपुर महानगरीय प्रहरी परिसरले जानकारी दिएको छ ।

जर्नेलहरु...

छ ।

हेटौँडाबाट सहायक रथी यामबहादुर सापकोटालाई शोध तथा विकास निर्देशनालयमा निमित्त निर्देशकमा सरुवा गरिइएको छ । त्यस्तै सहायक रथी कृष्णवहादुर जिसीलाई मध्य पश्चिम पृतना हेडक्वार्टर अन्तर्गत शोध तथा विकास निर्देशनालयबाट काज फिर्ता गर्दै मध्य पश्चिम पृतना हेड क्वार्टरमा सरुवा गरिएको छ ।

त्यसैगरी सहायक रथी रामप्रसाद अधिकारीलाई असवाव निर्देशनालयबाट सैनिक सामग्री प्राप्त निर्देशनालयको अतिरिक्त कार्यकाज फिर्ता गरिएको जर्गी अड्डाको पत्रमा जनाइएको छ । जर्नेलहरुको सरुवाको बोधार्थ राष्ट्रिय सुरक्षा परिषद् सचिवालयलगायत सेनाका विभिन्न विभाग र सबै पृतना हेडक्वार्टरलाई दिइएको बताइएको छ ।

ललिता.....

समेत जोखिममा पारेको आदेशमा भनिएको छ।

सबीच्च अदालतका न्यायाधीशद्वय अनिलकुमार सिन्हा र कुमार चुडालको संयुक्त इजलासले योगराज पौडेलको बन्दी प्रत्यक्षीकरण रिटमा आइतवार सुनुवाइ गर्दै उक्त आदेश गरेको हो । सबीच्चको आदेशमा विभिन्न मितिमा भएको ललिता निवासको जग्गा व्यक्तिको नाममा ल्याउने नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषदको निर्णय तथा निर्णय प्रमाणित गरी कार्यान्वयन तहमा प्रत्यक्ष रुपमा संलग्न हुनेहरु, मन्त्रालयस्तरमा उक्त निर्णय गर्न किटानी प्रस्ताव पेश गर्ने वा प्रस्तावमा संलग्न माथिल्लो तहका पदाधिकारी वा अधिकारीको पदसोपानबाट समेत गरिए नगरिए बारे अगामी दिनमा अविलम्ब अनुसन्धान सिध्याउन पनि भनिएको छ ।

बौद्ध.....

दिन खेन रिन्पोछे ध्यूमै छुल्लेले जिङमा परम्पराको, आचार्य कर्म साङबोले कयु परम्पराको, खेन्पो खोरछ्याक टुल्कु रिन्पोछेले साक्या परम्पराको र गेसे सेरपले गेलुग परम्परा सम्बन्धी कार्यपत्र प्रस्तुत गरेका थिए ।

कार्यशाला गोष्ठीको तेस्रो तथा अन्तिम दिन बौद्ध दर्शन, प्रबर्द्धन तथा गुम्बा विकास समितिका अध्यक्ष गेसे थुप्तेन जिगडोलले बौद्ध दर्शन सम्बन्धी कार्यपत्र प्रस्तुत गरेका थिए । त्यसैगरी समापन कार्यक्रम केन्द्रका संरक्षक परमपूज्यनीय गुरु लोसाङ नामग्याल रिन्पोछेको प्रमुख आतिथ्यमा सम्पन्न भएको थियो । प्रमुख अतिथि रिन्पोछेले कार्यपत्र प्रस्तोता र कार्यक्रममा सहभागीहरुलाई प्रशंसा पत्र र प्रमाणपत्र प्रदान गरेका थिए ।

उक्त कार्यशालामा बौद्ध जागरण केन्द्रका नुवाकोट ककनी शाखा, नुवाकोट विदुर शाखा, सिन्धुपाल्चोक सुनखानी शाखा, सिन्धुपाल्चोक सिसखुपाखार शाखा, सिन्धुपाल्चोक ढाडे शाखा, रामेछाप शाखा, काभ्रे शाखा, मकवानपुर, ओखलढुङ्गा, गोरखा, धनकुटा, धादिङ, रसुवा दोलखा, चितवन, सर्लाही लगायतका सहभागी भएका थिए ।

स्तनपान: बालबालिकालाई वरदान

- आमाको दुधमा वालबालिकालाई आवश्यक पर्ने पर्याप्त पानी र खनिज हुन्छ ।
- आमाको विगौति दुधले बालबालिकालाई खोपसरहको काम गर्छ ।
- स्तनपानले शिशुको शारिरीक, मानसिक, संवेगात्मक, बौद्धिक तथा सामाजिक विकासमा मद्दत गर्छ ।
- वूजारमा पाइने प्याकेट दुध वा फर्मुला आमाको दुधजस्तो पोषिलो हुँदैन ।

त्यसैले वालबालिकालाई स्तनपान गराऔं ।

नेपाल सरकार

विज्ञापन बोर्ड

* स्वतन्त्र पत्रकार, प्रकाशक/सम्पादक: विश्वराज किरात
* मो. 9851313657, 9803166533
* फ्याक्स नं. 55429941
* विशेष प्रतिनिधि: आई. बी. लिम्बू
* प्रमुख व्यवस्थापक: बी.के. बान्तवा राई
* कानुनी सल्लाहकार: अधिवक्ता जुनमाया राई
*

G.P.O. Box No. 7412 * Charkhalroad, Dillibazar, Kathmandu
* email: sumnimaweekly@gmail.com
* कम्प्युटर : श्रीला मगर
* मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं ।